

Mattup ki Pool yi riine a doŋ Romeŋ

En urzi k'ono doŋ kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere Pool yi riine a kane doŋ i ziipe addaŋ a Isa a geeger ki Room. Yo Pool batum kaŋ soo toŋ yi k'iide ye botto ki geeger Room te. Adda geeger gette wede doolo i gizite Rabila Majjaanawa te, wo t'urzi k'onamí geŋ d'uwu an di ziipe addaŋ an d'ogiyso ti suma k'Isa. Pool y'an riine kono an di suune yoŋ wee wee, wo soŋ y'an di ruute a suldi doŋ beehiye a jiiire a urzi zaapu k'adde a Isa.

Adda mattup ette Pool yi rootiyo kine d'uwu pay miŋ in t'ize oldiko, inkiŋo in di-lidde ti lekkiyo ere uŋse a daana Raa te. Wo de ankenno in aane in di-kime in di-t'okkiye ti Raa t'urzi zaapu k'adde a Isa. Pool yi rootiyo Rabila Majjaanawa tod'te toogo ere ki Raa wo urzi k'uttiyo a wede tuuku yi ziipe addi a Isa, ise Yawudusu ise Yawudusu ye toŋ maŋ. Ki Raa kane doŋ pay i ziipe addaŋ a Isa geŋ yi'ni woliyo pay kaŋ soo, wede a ceere bakadi umbo. Kane geŋ Raa yi'ni woliyo doŋ ki diine a daanadi me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nuŋ Pool wede naabo k'Isa Almasi. Raa yi ni wiike n'a t'ize wede zina k'Isa, wo yi n'uuye kese kono n'a kizite Rabila Majjaanawa ki Raa.

² Rabila Majjaanawa ette Raa yi ruute y'an t'ela a d'uwu pay t'urzi nebiyagí an ti riije ti kaaga adda mattupadí.

³⁻⁴ Rabila ette tod'te a tukk'Ulí, Galmeegin Isa Almasi. A urzi tudde geṅ, yoṅ y'ud'fo ti biza bumbu mozigo Dawut. Wo a urzi k'Unde Kamileṅ, Raa ti toogadí y'a ti y' gize Isa yoṅ Ulí, aame yi ti y' bilde ti diine d'ofṅ unto geṅ me.

⁵ T'urzi yode ay d'uune beeko ay t'ize d'ofṅ zina k'Isa, kono ay kizite onamí a d'ofṅ Yawudiyagi ye pay, ay an ti'n zaape urzi an zaape addaṅ a Isa, an d'olliga onamí wo an d'ozire eego. In'kino maṅ i di t'ele suma a yode me.

⁶ Kune toṅ ti diine kane d'ofṅ Isa Almasi yi wiike geṅṅo, kun t'ize d'ofṅzí.

⁷ Nuṅ ni raaniya a kune zemba pay d'ofṅ Raa yi giyye baadaṅ a geeger ki Room, kune d'ofṅ Raa y'unni wiike kun t'ize d'ofṅzí. Geṅ beeko ti toose ki Meegin Raa ti Galmeega Isa Almasi i koon a egguṅ.

Pool ti zemba d'ofṅ a geeger ki Room

⁸ Ki poone'ṅ, n'a roote koduwo a Raa t'urzi k'Isa Almasi a tukki kune pay, kono adda siidiyagi pay eṅ d'uwu an rootiyo ki beehiye a urzi zaapu k'adduguṅ a Isa me.

⁹⁻¹⁰ Raa wede ni-naabiya ti addó pay a urzi kazita Rabila Majjaanawa a tukk'Ulí geṅ, yoṅ yi suune ono d'ofṅ ni rootiyo eṅ d'erec me. Aame tuuku ni tondiyo Raa maṅ, daayum sunduguṅ ni gi di se'diyo ye. Wo adda tondiyadó gette ni tondiyo Raa daayum yi dehu maṅ, y'o di t'ihina urzi n'a ette n'un ti'n wollo.

11 Injino ki kotto nuŋ mosogo kune baadan, ni dehu n'a ette n'un ti'n wollo, n'un d'ette ti munda wede Unde Kamilenŋ t'o ele, kono un t'eley toogo a urzi zaapu k'addugunŋ a Isa.

12 Wo soŋ aame n'iiney di kune maŋ, in t'ooney toogo ti tuddin, nuŋ ni t'ooney toogo t'urzi zaapu k'addugunŋ a Isa wo kune toŋ kun t'ooney toogo t'urzi zaapu k'addó a Isa kay.

13 Zemba ki nuŋ, ni dehu kun di suune, nuŋ taŋ baadan n'a dihe urzi n'a ette di kune, wo de Raa y'o ki ti ziki aryagó ye bini anki. Ni dihe n'a ette di kune kono naabadó t'aase ti dfaakatú, aakede naabadó ere n'izo a diine doŋ Yawudiyagi ye adda siidiyagi ongo.

14 Nuŋ naabadó n'a ette ki tukki doŋ pay, ise doŋ edayanŋ ohine, doŋ edayanŋ daa k'ohine, ise doŋ i duuye, doŋ i ki duuye ye toŋ maŋ.

15 Kono kamo, geŋ a kune doŋ i lekkiyo a geeger Room toŋ, ni dehu n'a ette n'un di kizitey urzi Rabila Majjaanawa.

Rabila Majjaanawa i-d'ede toogo

16 Nuŋ o k'ede sukiyagi ye a Rabila Majjaanawa te, kono tod'te toogo Raa, wo urzi k'uttiyo a wede tuuku yi ziipe addí a Isa maŋ, ki poone i t'illiga kane Yawudiyagi, wo kane doŋ Yawudiyagi ye.

17 Injino maŋ Rabila Majjaanawa gette ti'n t'oodibe ita mummino duwo Raa yi di'n isiyo ki diine a daanadí me. Geŋ t'urzi zaapu k'addanŋ a yode danŋal, wo tode zaapu k'adde a Raa gettinŋ iide baa. Geŋ a-t'iide a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede Raa yi yi

wolliyo ki diine a dfaanadí genj, yonj y'a lekka t'urzi zaapu k'adde a yode*.»

Oldiko d'uwu

¹⁸ Wo genj Raa t'awwa ti kandaane yi d'eeegu kulkuwadí a tukki d'onj pay isiyo oldiko ere tuuku ti yode wo a d'onj isiyo suldí pay ki diine ye, ti naabadañ gette kane d'erec ki Raa an i t'eegirso ti-ki t'ad'điya ye.

¹⁹ Ki too mañ suldí d'onj d'uwu an aane an di suune a tukki Raa genj, a kane suldí genj kereñ, kono Raa y'an ti'n gize.

²⁰ Toogo Raa i lekkiyo ki daayum, wo Raa batum yonj mummino, ki ki ti y' wolle ye. Wo d'e t'ume Raa y'ikkima duniya bini anki tonj mañ, kane suldí d'onj in ki'n wolliyo ye genj, kane d'uwu d'onj eedañ soodo a elkiso, an aane an di'n suune t'urzi suldí d'onj y'ikkima genño. Injino mañ kane d'uwu genj, a dfaana Raa ono d'onj an di roote k'oodibe k'eedañ umbo.

²¹ Kane an suune adda k'addañ Raa yonj ede, wo d'e an gi di y' tamma ye, wo an ki rootiyo ye koduwo a yode Raa me, ki too mañ an di t'imme miñ yode Raa. Wo kaciñ kane a elkisadañ ere daa k'urzutú gette a ti'n lid'de, wo t'elkisadañ ere umbo gette an di lekkiyo adda zimolo.

²² An elkiyo kane an d'ede suuniyo k'ono, kaciñ an t'ize maadagi.

²³ Ki too mañ an di t'imme gooliko Raa yode wede i k'unto ye, wo miñ a olde yode an d'ikkimta longayi d'onj i deeyiso aa wedusu i

* **1:17 1.17** Kun wollo adda mattup ki Abakuk 2.4.

d'unto, aa embi, aa seydi don zondan pide pide, wo aa seydi don i morkimso a siido.

²⁴ Kono k'in kino Raa y'an iili kono an d'ise suldi pitiŋko don tuddan ti dehu genno, gen an ti lattiya tuddan ti suldi sukiyagi don an isiyo gen me.

²⁵ Kane d'erec ki Raa an d'iili, wo a olde tode an di daaniya urzi lohito k'ono. An d'ottilso wo an di naabiya a suldi don Raa y'ikkima, wo a yode batum wede ikkima suldi pay gen, an i-ki d'ottilso ye wo an i-ki naabiya ye, ki too man duwo an di y' t'imme ki daayum! Eyye.

²⁶ Kono kamo Raa y'an iili kono an di naapu, an d'isiyo suldi sukiyagi. Kane erayi ki moone ti kuuli aa Raa yi dehu an d'iili, wo an di moonite ti tuddan, gen munda wede Raa yi ki dehu ye.

²⁷ Kane kuuli ton in kino kay, ki moone t'erayi aa Raa yi dehu an d'iili, wo tuddan t'an d'an t'umbe berber ki moonite ti tuddan, an d'isiyo suldi sukiyagi. In kino a sooruzan ere oldo gette, an d'ooniyo dangay ere d'erec a naabadan.

²⁸ Wo kane duwo an di-tuge an di suune Raa me, gen Raa y'an iili adda k'elkisan ere oldo gettiyo, in kino an d'isiyo suldi don k'isiyo ye.

²⁹ Kane addan i-t'ũune t'ita suldi pay don ki diine ye. An d'isiyo ulsu mirsi, an d'okkiso a suldi pay, kane bundidi, addan an zaapu baadan a suldi duwo, an t'owwo duwo mirsi, an di dehu ono k'ulpi, an daggiya duwo ti metiŋko, an d'isiyo suldi don ulpi k'a ki wolle ye, wo an di rootiyo ono butte a tukki duwo.

³⁰ An d'ekkiyo duwo, kane adu ki Raa, an kaldita duwo, an di koliyo tuddan, an tamma

tuddaŋ t'ono bizaŋ, elkisadaŋ tiŋ ki dehutu k'urzi k'isiyo k'oldiko ere aware aware, wo k'ollige k'ono maawaŋ an di-toogiyo.

³¹ Kane geŋ an t'isiyo aa doŋ elkisadaŋ umbo, an a-ki ti sooru ye a onamaŋ doŋ an rootiyo me, geyyiso tudde an k'ede ye, wo an ki wolliyo sommagi duwo ye.

³² Ki kotto kane an'ni suune ono doŋ d'erec ki Raa yi ruute, y'ede kane doŋ isiyo suldi doŋ ulpi iŋkino geŋ, an iide k'unto. Toŋ maŋ kane suldi geŋ an ki'n ooliyo ye, wo tiŋ geŋno toŋ kane an an tettiso bey a doŋ isiyo suldi iŋkino geŋ me.

2

Booro ki Raa

¹ Iŋkino kee k'ise wede tuuku toŋ, ki d'ekkiyo booro a tukki doŋ oŋgo maŋ, a daana Raa ono doŋ k'a rootey k'oodibe k'eedá umbo, kono aame ki d'ekkiyo booro a tukki doŋ oŋgo wo kee toŋ k'isiyo aa ki kane kay maŋ, geŋ kee batum booro ti ki ziida.

² Wo kine in suune Raa geŋ, yoŋ yi d'ekkiyo booro a urzi wede d'erec a tukki kane doŋ isiyo suldi doŋ ulpi iŋkino geŋ me.

³ Kee wede ki d'ekkiyo booro a tukki kane doŋ isiyo suldi doŋ ulpi iŋkino, wo kee batum k'isiyo aa ki kane kay maŋ, k'elkiyo miŋ ti booro Raa k'a t'alda ko?

⁴ Raa geŋ yoŋ beehiye baadaŋ, yoŋ i-d'ede ombiŋe wo wasigale, kunuŋ kane suldi geŋ ki ti'n isiyo ki bita ko? Ki too maŋ beehiyko Raa gette, tod' t'a-di d'ette k'urzi wede k'a-kime lekkiyadá.

⁵ Wo kee ki'n ize addá zakidfi, ki ki dehu k'a ki-kime lekkiyadá ye geñ, kee k'okumso kulkuwo Raa baadañ a eedá, k'onniyo ere kulkuwadí ti dfeega geñ me. Onniyo gette Raa y'a dfeeka booro ere dferec ki diine a tukki duwo pay*.

⁶ A wede tuuku toñ a onniyo gette Raa yi di t'eley munda wede dferec a naabadí naabadí†.

⁷ A kane dfoñ i dehu urzi k'isiyo beehiyko kono an t'oona gooliko ti Raa, suma, wo lekkiyo ere ki ki t'inda ye gette, a kane geñño Raa y'an t'ela lekkiyo ere ki daayum.

⁸ Wo dfe a dfoñ i ti toogiyo a dferec ki Raa, an k'ollige onamí ye wo an d'isiyo suldfi dfoñ ki diine ye geñ, a tukki kane geñño Raa y'a kulkuwa baadañ wo booradí t'a dfeega me.

⁹ Kane dfoñ pay isiyo ulsu geñ an t'oona dabar t'ulbe k'oodiyo baadañ. Booro gette ti seeda kane Yawudiyagi dfoñ illiga ki poone, wo kane dfoñ Yawudiyagi ye pây.

¹⁰ Wo dfe a wede tuuku isiyo beehiyko geñ, y'a t'oona gooliko ti Raa, suma wo toose, suldfi geñ y'an t'ela a kane Yawudiyagi dfoñ illiga ki poone, wo a kane dfoñ Yawudiyagi ye pây,

¹¹ kono Raa duwo yi'ni wolliyto pay miñ kan soo.

¹² Kane dfoñ pay ize oldfiko wo oogoro Muusa an ki ti zuune ye geñ, an a di t'inda oogoro gette ti ki'n seeda ye. Wo kane dfoñ pay oogoro Muusa an ti suune wo an d'isiyo oldfiko geñ, Raa y'a dfeeka booro eedañ t'urzi k'oogoro gette.

* **2:5 2.5** Kun wollo adda mattup ki Soponi 2.2-3. † **2:6 2.6** Kun wollo adda mattup ki Soom 62.13 wo Piroberb 24.12.

13 Derec, duwo Raa yi'ni wolloyo ki diine a daanadi, kane don ollige oogoro Muusa genno ye. Wo de yon yi wolloyo ki diine a daanadi, kane don a seedu oogoro wo a ti sooru eego.

14 Kane don Yawudiyagi ye gen oogoro Muusa an ki ti suune ye, wo t'eedan gen min an d'isiyo munda wede aa oogoro ti rootiyo an d'isiyo aa oogoro adda k'addan, wo kacin an ki ti suune ye.

15 An isiyo inkino gen, an kaza naabo k'oogoro Muusa, Raa y'an ti riije a biza k'ulban. Gen elkisadan ere an di suuniyo munda en beehiye en ulsu gette, t'an kaza inkino, wo son elkisadan t'an di'n noogiyo a munda wede beehiye an dehu an d'ise, wo ti di'n naakiwsa a munda wede ulsu an dehu an d'ise me.

16 Gen inkino suldi pay gen itadan a t'adfa kereñ a onniyo booro Raa ere yi dekka t'urzi k'Isa Almasi a suldi don ombide a urzi lekkiyo duwo gette. Gen i rootiyo Rabila Majjaanawa ere ni kazita.

Yawudiyagi ti oogoro Muusa

17 Wo kune kun'de kune Yawudiyagi, kun zaapu addugun a urzi k'oogoro Muusa, wo kun koliyo tuddugun kun d'eesiyo Raa kun yi suune.

18 Kune kun suune munda wede Raa yi dehu duwo an d'ise me, t'urzi k'oogoro gen kun aane kun di beere munda wede beehiye kono tod' t'un ti'n duuye.

19 Kun elkiyo'n kune don i dokkiyo don konzayi a urzi Raa, kun elkiyo kune toore ki don i lekkiyo adda zimolo.

²⁰ Kun elkiyo'ŋ kune doŋ dooyiso ki doŋ i ki suune munda ye, wo soŋ kun elkiyo kune doŋ dooyiso k'inŋi. Kun elkiyo inkiŋo kono kun'de adda k'oogoro Muusa gette, un d'ede suuniyo a suldi pay wo a d'erec ki Raa pay.

²¹ Kun ollo, kune kun di dooyiso doŋ oŋgoŋ, wo de ki moo me tuddugun batum kun ki ti dooyiso ye me? Kun di kazita a duwo oogire ulu, wo de ki moo me kun d'oogire me?

²² A duwo kun di kazita moone t'ere bakada ise ti kule bakatu ulu, wo de ki moo me kune kun di moonite me? Longayi kun azzuru, wo de ki moo me suldi doŋ adda boozan kun t'oogire me‡?

²³ Kun koliyo tuddugun, kun'de oogoro Muusa kun ti suune, wo kun a-ti doopide a oogoro gette, inkiŋo kun ti lattiya suma Raa.

²⁴ Ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono a lekkiyagun ere oldo gette, doŋ Yawudiyagi ye an di kalda suma Raa§.»

²⁵ Ki kotto, aame oogoro Muusa kun a ti sooru eego man, waldu ponde gette a kune beehiye, wo de kune doŋ i wilda ponde toŋ, a oogoro Muusa kun a ti doopide man, eggun aa doŋ i ki wilda ponde ye.

²⁶ Wo de aame wede yoŋ daa waldu ponde wo urziyagi k'oogoro Muusa y'a ti sooru eego man, geŋ ki kotto Raa y'a yi wolla a daanadi aakede wede i wilda ponde.

²⁷ Wede a urzi tudde daa waldu ponde wo yi sooru a oogoro Muusa man, yoŋ y'a dekka booro

‡ 2:22 2.22 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 7.25. § 2:24 2.24 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.5.

egguj kono kune un d'ede mattup k'oogoro Muusa ti urzi waldu ponde, wo kun a-ti doopide.

²⁸ Yawudusu toc minj wee wee? Kunuj yode wede duwo an yi woliyo y'isiyo suldi donj Yawudiyagi ge d'isiyo ko? Kunuj wede i wilda ponde a urzi tudde ko? Aha!

²⁹ Wo de Yawudusu wede toc minj, yonj adda k'addi, wo waldu ponde ere ki kotto gette, tod'te ere adda k'adde, tod' t'ettiyo t'urzi k'Unde Raa, t'urzi k'oogoro ere Muusa yi riije ye. Wedusu genj y'ooniyo tamma ti Raa, ti duwo ye.

3

Raa yonj daayum ki diine

¹ Injino manj Yawudusu minj yi jiiire duwo tanj me? Waldu ponde tinj daakatú moo me?

² Beehiykadañ tod'te baadañ t'urzi tuuku tonj manj. Ki poone'ñ Raa y'an ele onamí a bey kane Yawudiyagi.

³ Ki kotto Yawudiyagi onjonj ono Raa an gi di'n ziiida zakidi ye. Wo an ize injino manj, genj Raa onamí y'a ki'n seeda zakidi ye ko?

⁴ Aha, injino ye! Kine in suune Raa genj yi rootiyo ono donj derec, wo duwo pay genj donj lohito k'ono. Derec, ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Kee Raa aame ki rootiyo manj, i dehu duwo an gi di suune kee ki diine,
wo aame duwo an dekkiyo booro eedá tonj, kee booro ti ki seedu ye*.»

* **3:4 3.4** Kun wollo adda mattup ki Soom 51.6.

⁵ Doŋ oŋgoŋ an rootiyo, an'de: «Munda wede in isiyo ki diine ye geŋ, a-noogiyo d̄uwo an di suuniyo Raa yoŋ ki diine.» Wo de geŋ d̄erec maŋ, kine in t'eese moo me? In di roote miŋ, Raa yoŋ ki diine ye ko, aame kulkuwadí ti d̄eegu a tukki kine geŋ me? Ni rootiyo iŋkino aa d̄oŋ tudde ge rootiyo.

⁶ Aha, iŋkino ye! D̄erec, Raa yoŋ ki diine, wo aame yoŋ ki diine ye maŋ, d̄e geŋ mummino Raa y'a d̄ekka booro a tukki d̄uwo pay me?

⁷ Doŋ oŋgo soŋ an rootiyo, an'de: «De aame t'urzi lohito k'onamó geŋ, d̄uwo an di wolleiyo kereŋ a jiire d̄erec ki Raa wo i-d'eliyo tamma baadaŋ, d̄e ki moo me booro ti di'n seedu kono n'ize old̄iko me?»

⁸ Wo iŋkino maŋ, ki moo me in ki rootiyo ye, «In iso ulsuko kono beehiyko t'aasa baadaŋ» me? Doŋ oŋgoŋ an di rootiyo ono ulpi a tukki nuuno an'de, i rootiyo iŋkino nuuno batum. Kane d̄oŋ geŋ, d̄erec booro Raa t'anni seeda.

Wede ki diine umbo

⁹ Wo d̄e kine Yawudiyagi miŋ, in jiire kane d̄oŋ oŋgoŋ ko? Aha, in ki'n jiire ye! Nuŋ n'un ti gize baa, kane Yawudiyagi ti d̄oŋ Yawudiyagi ye pay kaŋ soo an i dokkiyo old̄iko.

¹⁰ Ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:
«Wenda ki diine a d̄aana Raa umbo, ise soo toŋ maŋ.

¹¹ Wenda a suune d̄erec ki Raa umbo, ise wenda soo toŋ umbo a dehe Raa me.

¹² Kane pay an t'ud̄de t'urzi wede d̄erec ki Raa, pay kaŋ soo an d'isiyo ulsu mirsi,

wenda aase munda wede beehiye umbo, ise soo tonj man†.

13 Bizaŋ ôoniyo ti suldi donj ulpi aakede suldi donj adda muuzo ohine,

ti ilzaŋ an di daggiya duwo ti metinjo.

T'adda bizaŋ i d'adfiya ono donj ulpi aakede naawa makike‡.

14 Ti bohanaŋ i d'adfiya ono donj ki duudfiyo ti dekkiso kadfi§.

15 Zonfanj soodo k'ettiyo ki tôwwo duwo.

16 K'ume tuuku an'tiyo geŋ miŋ, an di lat-tiya lekkiyo duwo wo an di'n eliyo adda lekkiyo ere ooŋe.

17 Wo urzi toose an ki y' suune ye*.

18 A lekkiyadanj gette a Raa an i-k'orgiso ye†.»

19 Wo ankenj kine in suune, suldi donj pay oogoro Raa ti rootiyo geŋ, ti rootiyo a kane donj pay ti'ni dokkiyo geŋŋo, inkinjo wede tuuku tonj yi ki t'ihina bizi ye, wo donj duniya pay an di suune kereŋ kane donj k'oldfiko a daana Raa me.

20 Geŋ kono k'inkinjo wenda soo tonj umbo, Raa y'a y'ise ki diine a daanadi t'urzi daaniya k'oogoro me, oogoro gette tod' t'eliyo urzi fanjal duwo an di suuniyo oldfiko ere an ize.

Urzi wede Raa yi d'uttiyo duwo

21 Wo ankenŋŋo kine duwo pay Raa y'in di'n isiyo ki diine a daanadi, t'urzi doolo daa

† **3:12 3.12** Kun wollo adda mattup ki Soom 14.1-3; 53.2-4.

‡ **3:13 3.13** Kun wollo adda mattup ki Soom 5.10; 140.4. § **3:14**

3.14 Kun wollo adda mattup ki Soom 10.7. * **3:17 3.17** Kun

wollo adda mattup ki Ezayi 59.8. † **3:18 3.18** Kun wollo adda mattup ki Soom 36.2.

k'oogoro Muusa. Yo urzi, an in ti y' gize kereñ adda mattup k'oogoro Muusa ti ono ñon ki nebiyagi an riine ti kaaga.

²² Raa yi di'n isiyo ñuwo ki diine a ñaanadí t'urzi zaapu k'adde a Isa Almasi. Urzi geñ, yoñ yi y'ihina a kane ñon pay i ziipe adda a Almasi, kono ise Yawudusu, Yawudusu ye toñ, âhuntu tudde umbo.

²³ Duwo pay miñ an t'ize oldiko, in kino an di lidde ti Raa wo ti goolikadí te.

²⁴ Wo Raa ti beekadí gette, ñuwo y'an ize ñon ki diine a ñaanadí ki waawiye, t'urzi k'Isa Almasi yoñ y'an uddde t'adda k'oldiko.

²⁵⁻²⁶ Yoñ geñ Raa y'elo sefeke, y'a inda puuzadí t'a ibi ki booyiso k'oldiko ki ñon pay i ziipe adda a yode. Raa y'ize in kino, kono yi dehu y'a kize daayum yoñ ki diine. Yoñ ki diine ti kaaga to, ñuwo an ize oldiko toñ, y'a imbiña yi-ki ti'n ele dangay ye. Wo ankenno yoñ daayum ki diine, yi dehu y'a kize yoñ ki diine, wo y'an ise ki diine a ñaanadí kane ñon i ziipe adda a Isa me.

²⁷ In kino mañ munda ede sey ko, wede kine in di kili tuddiñ me? Aha, umbo baa. De ki moo me? In ki kili tuddiñ in kino ye kono Raa y'in ti'n ize ñon ki diine a ñaanadí t'urzi zaapu k'addiñ a Isa, t'urzi daaniya k'oogoro ye.

²⁸ Eyye, kine in suune, kane ñuwo Raa y'an di'n isiyo ñon ki diine a ñaanadí t'urzi zaapu k'adda a Isa, t'urzi daaniya k'oogoro ye.

²⁹ Raa geñ, yoñ Raa ki Yawudiyagi ñañal ko? Kunuñ ñon Yawudiyagi ye pây toñ Raazañ ko? Eyye, ñon Yawudiyagi ye toñ Raazañ pây,

³⁰ kono Raa miŋ yoŋ soo ɗaŋŋal. Y'an isa kane Yawudiyagi ki diine a ɗaanadí t'urzi zaapu k'addaŋ a yode, wo kane ɗoŋ Yawudiyagi ye toŋ iŋkino t'urzi zaapu k'addaŋ a yode kay.

³¹ Iŋkino maŋ, aame kine in zaapu addiŋ a Isa geŋ, i-kaza oogoro in ti t'ôwwo ko? Aha, iŋkino ye. Ki too maŋ t'urzi zaapu k'addiŋ a yode geŋ, oogoro itatú i-t'adfiya kereŋ.

4

Ibirayim meeki ɗoŋ pay i ziipe addaŋ a Raa

¹ Wo aŋkeŋ kine in di roote moo me a tukki mugiyiŋ Ibirayim me? Yoŋ wede tudde geŋ yi d'uune moo me?

² Aame Ibirayim Raa yi y' wulle yoŋ ki diine a ɗaanadí kono y'ize naabo ere beehiye maŋ, geŋ i-d'ede urzi y'a kili tuddí. Wo ɗe a ɗaana Raa iŋkino ye.

³ Ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukk'Ibirayim, an'de: «Yi ziipe addí a Raa, iŋkino Raa y'a yi wulle yoŋ ki diine a ɗaanadí me*.»

⁴ Kine in suune aame wede yi niibe maŋ, y'a t'oone raŋŋadí. Wo raŋŋadí gette ɗuwo an gi di wolle aa an i ize beeko ye, wo an di wolle aa munda wede i dehu an i di y' t'ele.

⁵ Wo ɗe aame wede yi ki niibe ye, wo yi ziipe addí a Raa wede ɗoŋ k'oldfiko y'anni wolleiyo kane ki diine a ɗaanadí me maŋ, yoŋ geŋ Raa yi wolleiyo wede ki diine a ɗaanadí t'urzi zaapu k'addí a yode geŋ me.

* **4:3 4.3** Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.6.

⁶ Geŋ inŋkino ti kaaga toŋ Dawut y'a ûure a urzi k'unŋsuwo ki wede Raa yi y' wulle yoŋ ki diine a ɗaanadí, daa ki naabadí ere y'ize, y'ede:

⁷ «Unŋsuwo a kane ɗoŋ Raa y'an t'ize tambobino a doopidadaŋ ere a urzi k'oogoro, wo y'an di buuye oldíkadaŋ.

⁸ Unŋsuwo a wede oldíkadí Galmeega Raa yi ki ti kaza ye baa†.»

⁹ Unŋsuwo gette Raa yi t'elo a kane ɗoŋ i walɗu ponde ɗaŋŋal kunuŋ, a kane ɗoŋ i ki walɗu ponde ye pay ko? Kine in rootiyo, in'de: «Ibirayim y'a ziipe addí a Raa, inŋkino maŋ Raa y'a yi wulle yoŋ ki diine a ɗaanadí me.»

¹⁰ Aame Ibirayim Raa yi y' wulle yoŋ ki diine a ɗaanadí geŋ, yi wilɗa ponde kunuŋ daa walɗu ko? Aha! Ponde yi ki wilɗa ye, saŋ y'a wilɗa kollo.

¹¹ Ki poone Ibirayim y'a walɗa ponde ɓotto geŋ miŋ, Raa y'a yi wulle yoŋ ki diine a ɗaanadí, kono yi ziipe addí a yode. Saŋ maŋ Raa yi di ruute y'a wilɗa ponde, walɗu ponde gette munda wede i-kaza Raa yi y' wulle yoŋ wede ki diine a ɗaanadí t'urzi zaapu k'addí a yode. T'urzi geŋ Ibirayim y'a t'ize meeki ɗoŋ pay i ziipe addaŋ a Raa, ise ɗoŋ i ki walɗu ponde ye toŋ maŋ, kane geŋ Raa y'an di'n wulle ɗoŋ ki diine a ɗaanadí me‡.

¹² Ibirayim y'a t'ize meeki ɗoŋ pay i walɗu ponde, geŋ ni rootiyo ti kane ɗoŋ i wilɗa ponde, wo soŋ an amɓu zina ki meegiŋ Ibirayim yoŋ yi

† **4:8 4.8** Kun wollo adda mattup ki Soom 32.1-2. ‡ **4:11 4.11** Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.9-14.

ziipe addí a Raa ki poone y'a walda ponde gen me.

Urzi zaapu k'adde k'Ibirayim a Raa

¹³ Ti kaaga Raa yi di ruute a Ibirayim yi di t'ela duniya ette a yode wo k'eda k'inñizí§. Wo yi ruute inñkino a Ibirayim kono yi diine oogoro ko? Aha, yi ruute inñkino kono yi y' wulle yon wede ki diine a daanadí t'urzi zaapu k'addí a yode.

¹⁴ Aame suldi don Raa yi ruute y'an t'ela gen, kane ki don i daaniya urzi k'oogoro Raa danñal man, urzi zaapu k'adde a Raa gen ki bita, wo ono don Raa yi ruute y'aasa genno ton derec i ki lekka ye.

¹⁵ Derec, urzi k'oogoro gen i-deegu kulkuwo Raa a tukki duwo, wo aame oogoro umbo man, doopide a urzi k'oogoro ton umbo kay.

¹⁶ Gen kono k'inñkino t'urzi zaapu k'adde a yode in t'ona suldi don Raa yi ruute y'in t'ela, kono yi dehu in di suune kereñ y'in eliyo ti beekadí. Inñkino man ono don Raa yi ruute y'aasa gen, derec i lekkiyo a kane pay ita k'inñi k'Ibirayim. Ono en derec i lekkiyo a don i daaniya oogoro Muusa danñal ye, wo a don pay i ziipe addan a Raa aakede Ibirayim, yon meeki kine pay.

¹⁷ Derec, ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki Ibirayim, an'de: «Kee n'a ki ti k'ize mugiyee k'ita duwo adda siidiyagi baadan*.» Ibirayim gen yon meegin a daana Raa, kono yi ziipe addí a yode wede don unto y'an d'eliyo

§ 4:13 4.13 Kun wollo adda mattup ki Zenez 12.2-3; 17.4-6; 22.15-18. * 4:17 4.17 Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.5.

lekkiyo, wo munda wede umbo toŋ yi rootiyo i-t'isiyo.

¹⁸ Ibirayim munda wede yi zaapu elkisadí geŋ yi ki y' ooniyo ye toŋ, yi zaapu elkisadí eego. Y'a ziipe addí a Raa, inŋkino maŋ Raa y'a y'ize mugiyee k'ita d'uwó adda siidfiyagi baadaŋ, geŋ a-t'iide a ono d'ofŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Geŋ ita k'inŋizá toŋ aasa baadaŋ inŋkino†.»

¹⁹ Aame Raa yi ruute inŋkino geŋ, Ibirayim ozzinagí ette suma meeda. Yoŋ yi suune tuddí t'urme yi t'aahe k'unto, wo eddí Sara toŋ ti k'aane ti ki t'ehe ye, wo toŋ maŋ yi k'ormiyo ye, yi seedu zakidí a urzi zaapu k'addí a Raa me‡.

²⁰ Ibirayim i-k'ede niiku adda k'addí ye, kono yi suune munda wede Raa yi ruute yi-t'ela geŋ yi y' t'oona. Inŋkino maŋ t'urzi zaapu k'addí a Raa geŋ yi d'uune toogo wo y'a imme Raazí.

²¹ Derec yoŋ y'iyye t'addí pay, Raa i-d'ede toogo yi-t'isa munda wede yi ruute yi-d'isa me.

²² Kono kamo t'urzi geŋ Ibirayim Raa y'a yi wulle yoŋ wede ki diine a d'aanadí me.

²³ Wo d'e ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Ibirayim Raa y'a yi wulle wede ki diine a d'aanadí» geŋ, an riine a tukki yode d'aŋŋal ye,

²⁴ wo a tukki kine pay, kine toŋ Raa y'in di'n wolla d'ofŋ ki diine a d'aanadí, kono in ziipe addiŋ a yode wede a bild'e Galmeegiŋ Isa ti diine d'ofŋ unto.

† **4:18 4.18** Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.5. ‡ **4:19 4.19** Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.1,15-22.

²⁵ Yo Isa, Raa y'an di y'ele a bey d'fuwo, an di y'îide kono k'oldikadiŋ, wo y'a ti y' bildfe kono y'in di'n ise d'ofŋ ki diine a d'aanadí.

5

Lekkiyo ti toose ti Raa

¹ Geŋ inŋkino, t'urzi zaapu k'addiŋ a Isa geŋ, kine Raa y'in di'n ize d'ofŋ ki diine a d'aanadí. Wo aŋkenŋo kine ti Raa in lekkiyo ti toose t'urzi Galmeegiŋ Isa Almasi.

² T'urzi zaapu k'adde a Isa geŋ, yoŋ y'in d'ihina urzi in di lekkiyo zakidí adda beeko Raa, wo kine ulbiŋ in d'ise uŋse kono in zaapu elkisadiŋ in t'oona gooliko ti Raa.

³ Wo beehiye a jiiire'ŋ, kine in iido dabar toŋ maŋ ulbiŋ in iso uŋse, kono in suune in dabirsa maŋ, geŋ in t'isa d'ofŋ a seedu zakidí t'ombiŋe.

⁴ Kine in seedu zakidí t'ombiŋe maŋ, geŋ in t'isa d'ofŋ a seedu zakidí a naabo Raa, aame in iido suldí d'ofŋ ooŋe toŋ maŋ. Kine in seedu zakidí a naabo Raa maŋ, geŋ in t'isa d'ofŋ i zaapu elkisadaŋ a Raa.

⁵ Aame in zaapu elkisadiŋ a Raa maŋ, zaapu k'elkiso gette t'in ki ti'n t'ela sukiyagi ye, kono Raa geyyisadí y'in ti tiipe adda k'addiŋ t'urzi k'Unde Kamileŋ ere y'in ele.

⁶ Derec, ti kaaga kine in k'ede toogo ye in t'adde t'adda k'oldfiko me. Wo onniyo ere Raa y'ele gette îide kotto maŋ, Almasi Raa yi biire y'a iido, y'a inda kono d'ofŋ k'oldfiko.

7 Geŋ ooŋe a wede y'a oyye y'a t'inda a olde wede ki diine me. Koo wede y'a oyye y'a t'inda a olde ki wede isiyo beehiye.

8 Wo tiŋ geŋno toŋ, Raa geŋ y'in t'iidiba ita yoŋ y'inni giyye, y'a igibo Almasi y'a inda kono kine aame kine in lekkiyo botto adda k'oldiko geŋ me.

9 Derec, aŋkeŋno t'urzi puuzo k'Isa, Raa y'in di'n ize doŋ ki diine a d'aanadi, geŋ inkiŋo kay in suune yoŋ y'in di'n utta ti booro Raa te.

10 Derec, kine ti kaaga adu ti Raa me, wo de Raa y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti yode t'urzi k'unto k'Uli. Wo y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti yode geŋ, geŋ inkiŋo kay in suune Raa y'in di'n utta t'urzi k'Uli kono yoŋ yi bilde ti diine doŋ unto me.

11 Wo beehiye a jiiire'ŋ, kine ulbiŋ in d'ise uŋse ti Raa t'urzi Galmeegiŋ Isa Almasi, yode wede aŋkeŋno y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti Raa.

Adum ti Almasi

12 T'urzi wedusu soo sundi Adum oldiko ti t'iido adda duniya, wo t'urzi k'oldiko gette unto ti-t'iido duniya. Inkiŋo maŋ unto t'a ziiŋa duwo pay, kono duwo pay miŋ an t'ize oldiko*.

13 Ki poone Raa yi di t'ela oogiradi a Muusa geŋ, oldiko tod'te ede too adda duniya me. Wo aame oogoro umbo geŋ, duwo oldikadaŋ Raa yi ki ti kaza ye.

14 Wo de toŋ maŋ, iise ti Adum bini Muusa geŋ unto i-d'ede toogo too ekki duwo me. Unto gette t'a ziiŋa kane doŋ ize oldiko ti doolo ti ere ki Adum, yoŋ y'ize a munda wede Raa yi ruute k'isa ye toŋ maŋ.

* 5:12 5.12 Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.17; 3.6,17-19.

Adum geŋ yon undiso ki wede a etto.

¹⁵ Wo de oldfiko ere Adum y'ize ti munda wede Raa y'in elo ti beekadi geŋ, a ki t'iide soo ye. Derec, t'urzi k'oldfiko wede soo danŋal doŋ baadan an t'inda. Geŋ inŋino kay in suune, beeko ere Raa y'elo t'urzi wede soo, Isa Almasi gette, Raa y'a ti tiipe ekki doŋ baadan daa dooziyo.

¹⁶ Wo soŋ munda wede Raa y'eliyo wo ti oldfiko ki wede soo y'ize gette, a ki t'ette soo ye. T'urzi k'oldfiko ki wede soo y'ize gette, duwo pay booro Raa t'anni ziidfa. Wo ise a oldfiko ere baadan duwo an ize gettiyo toŋ, munda wede Raa y'eliyo ti beekadi geŋ, y'an ize doŋ ki diine a daanadi me.

¹⁷ Derec, t'urzi wede soo, t'urzi k'oldfiko yode soo danŋal, unto i-d'ede toogo ekki duwo pay. Geŋ inŋino in suune, t'urzi wede soo Isa Almasi, kane doŋ ooniyo beeko Raa ere y'eliyo daa dooziyo wo yi di'n isiyo doŋ ki diine a daanadi geŋ, an di lekkey an d'oomey moziko ti yode kan soo.

¹⁸ Geŋ inŋino ki danŋu, t'urzi k'oldfiko wede soo, Adum, booro Raa t'a ziidfa duwo pay. Geŋ inŋino kay t'urzi naabo ere ki diine ki wede soo, Isa Almasi, Raa y'aane y'an ise duwo pay ki diine a daanadi, wo t'urzi geŋ an t'oone lekkiyo ere ki daayum.

¹⁹ Geŋ kun wollo, t'urzi wede soo y'a ti diipida ono Raa, duwo baadan an t'iire adda k'oldfiko. Geŋ inŋino kay t'urzi wede soo y'illiga ono Raa, duwo baadan Raa y'an di'n ize doŋ ki diine a daanadi.

²⁰ Raa y'a elo oogoro, wo oldfiko t'a t'ize baadaŋ, wo de aame oldfiko ti t'ize baadaŋ maŋ, beeko Raa t'a t'ize baadaŋ a jiire sey.

²¹ Ti kaaga oldfiko i-d'ede toogo ekki kine duwo t'in di'n tôwwo. Injino kay ankenno beeko Raa i-d'ede toogo t'in di'n isiyo kine duwo ki diine a daanadí, injino in t'ooney lekkiyo ere ki daayum t'urzi Galmeegiŋ Isa Almasi.

6

Unto wo lekkiyo kaŋ soo t'Almasi

¹ Ankeŋ kine in di roote moo me? In di lekke kettiyo t'oldfiko kono beeko Raa t'a t'ise baadaŋ ko?

² Aha, injino ye! Kine a daana k'oldfiko tuddiŋ aa unto, de mummino in di lekke adda k'oldfiko sey me?

³ Kune un dunde ko? Kine doŋ pay an in ti zuyye batem geŋ, in aa ti gitte kaŋ soo ti Isa Almasi me, wo t'urzi suyyiso batem geŋ, kine in aa ti gitte kaŋ soo ti yode a untadí.

⁴ Injino maŋ t'urzi suyyiso batem geŋ, aakede kine an in ti'n ittiba kaŋ soo ti Almasi a untadí*. Geŋ aakede Almasi yi bilde ti diine doŋ unto t'urzi toogo ere ki gooliko Meegiŋ Raa geŋ, injino kine toŋ in di lekke lekkiyo ere aware aa ki yode kay.

⁵ Aame kine in aa ti gitte biŋ ti yode kaŋ soo a urzi k'untadí maŋ, geŋ derec a baldiyadí toŋ, kine kettiyo kaŋ soo ti yode.

* **6:4 6.4** Kun wollo adda mattup ki Kolos 2.12.

⁶ Ono eɲ kun ollo koduwo, aame Isa Almasi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaɲ tontilko geɲ, lekkiyadiɲ ere ti poone adda k'oldfiko gette an ti-tiike ti yode Almasi, inkiɲo maɲ tuddiɲ ere k'oldfiko gette Raa y'a ti jiire toogatú a t'ize umbo, geɲ kine bulagi k'oldfiko ye baa.

⁷ Derec, wede y'inda geɲ yi t'udde t'adda k'oldfiko me.

⁸ Wo de aame kine in t'inda ti Almasi kaɲ soo maɲ, geɲ in ambo in di lekkey zeere kay ti yode me.

⁹ Kine in suune'ɲ, Almasi t'ume yi bilde ti diine doɲ unto geɲ ki sirwe yi ki t'inda ye, kono unto i-k'ede toogo ye baa a tukki yode me.

¹⁰ Almasi untadí ere y'inda kaɲ soo gettiɲ mok baa a t'inde, wo untadí gette t'oldfiko t'a ti'n diikida. Ankeɲɲo yoɲ zeere, yi lekkiyo ki Raa.

¹¹ Geɲ inkiɲo kay kun ti wollo tuddugun aa unto a daana k'oldfiko me, wo a daana Raa tuddugun kun ti wollo aa zeere kono kun lekkiyo kettiyo kaɲ soo t'Isa Almasi.

¹² Inkiɲo maɲ kun i oola urzi a oldfiko ti t'oonaa toogo a tuddugun ere k'unto ye, wo kun gi di daane suldi doɲ ulpi tuddugun ti dehu geɲɲo ye.

¹³ Kun oola mokugun tuuku toɲ y'isa naabo ere k'oldfiko ye, aa arku k'isiyo munda wede ki diine ye. Wo geɲ kun i elo tuddugun a Raa aakede doɲ i bilde ti diine doɲ unto ankeɲ an lekkiyo zeere, wo kun elo mokugun tuuku toɲ ki naabo Raa aa arku wede k'isiyo munda wede ki diine.

¹⁴ Geɲ oldfiko i-k'ede toogo a tukki kune ye, kono kune un ki'n dokkiyo oogoro ye, unni

dokkiyo beeko Raa.

Kine bulagi k'aaye?

¹⁵ Ki kotto kine in ki'n dokkiyo oogoro ye, wo inni dokkiyo beeko Raa maɗ, geɗ i-kaza in d'ise oldiko baa ko? Aha, inkinno ye!

¹⁶ Kune kun suune, aame kun ele tuddugun a wede kun i di naabe maɗ, kun d'olliga onamí, kun t'ise bulagi ki wede kun ollige onamí geɗɗo. Aame oldiko i-ede toogo ekki kune maɗ, kune bulagutú wo un d'etta unto, wo aame ollige k'ono Raa gette i-d'ede toogo ekki kune maɗ, kune bulagutú wo Raa y'un di'n isa d'ofɗ ki diine a daanadi.

¹⁷ Wo in rooto koduwo a Raa, kono ti kaaga kune bulagi k'oldiko, wo de ankenno dooyiso ere an unni duuye gette kun illiga, kun d'umbe t'addugun pay wo kun sooru eego.

¹⁸ Kune Raa y'un ti'n udfde t'adda k'oldiko me, wo kun t'ize bulagi kono kun d'ise munda wede ki diine aa yi dehu.

¹⁹ Onamó ni rootiyo eɗ a suuniyo ere ki d'ofɗ tudde, kono suldi itadaɗ kun ki ti suuniyo koduwo ye. Geɗ ti kaaga kun ti t'ele tuddugun pay adda buliko k'isiyo suldi pitiniko, ti doopide ere kun a ti doopide a urzi k'oogoro un ti'n led'fiyo ti daana Raa. Wo ankenno kun ti-t'iso tuddugun bulowo k'isiyo naabo ere ki diine kono y'un di'n isa d'ofɗ ooyiso kese a yode.

²⁰ Ti kaaga aame kune bulagi k'oldiko geɗ, kune'ɗ seegun ye a naabo ere ki diine aa Raa yi dehu te.

21 Aame kun izite suldi don ankenno un t'ize sukiyagi gen, kun d'uune moo me? Ki kotto kane suldi gen, a duwo an di'n t'etta k'ume k'unto.

22 Wo de ankenno Raa y'un ti'n udde t'adda k'oldiko me, kun t'ize bulagi yode, kun d'isiyo naabo ere beehiye aa yon yi dehu, inkiyo y'un di'n uuye kese a yode, gen a duwo an di'n t'etta k'ume lekkiyo ere ki daayum.

23 Derec, oldiko gette ranatú unto, wo de munda wede Raa y'eliyo ki waawiye gen lekkiyo ere ki daayum, kono y'in ti'n gitte kan soo ti Galmeegin Isa Almasi.

7

Oogoro i-k'ede toogo ekki kine ye

1 Zamba ki nun, ki kotto ono don ni roota en, kune kun'ni suune adda k'addugun, kono urzi k'oogoro kun yi suune: Oogoro gette i-d'ede toogo ekki wedusu'ng aame yon zeere danjal.

2 Inkiyo man erewo ti ziida kule gen, tod'te kettiyo a kulatú t'urzi k'oogoro aame yi lekkiyo zeere gen me. Wo de aame kulatú y'inda man, oogoro seedu gette ti ki ti seeda ye baa, tod'te ettú toore.

3 Wo aame kulatú yon zeere yi k'inda ye wo ti y'iili, ti ziida kule doolo man, gen an di waaka ere ti moone ti kule bakatú. Wo de aame kulatú y'inda man, tod'te ettú toore, t'aane t'a seeda kule doolo, oogoro ti ki ti seeda ye, gen an gi di wolla ere i moone ti kule bakatú ye.

4 Gen inkiyo kay zamba ki nun, kune eggun aa unto a daana k'oogoro me, kono t'urzi tudde k'Almasi y'ele ki sedeke gette, aa kun t'inda

kaŋ soo ti yode. Injino maŋ kine in t'ize dɔŋ k'Almasi wede i-bilde ti diine dɔŋ unto, kono naabadiŋ t'aase ti d'aakatú a Raa me.

⁵ Derec, ti kaaga kine in likke lekkiyo ere aa tudde ti dehu, aame geŋ suldi dɔŋ in d'eliyo li-ikiwe ki naapu an d'ooniyo toogo t'urzi k'oogoro an di naabiya adda tuddiŋ, injino in d'ettiyo unto.

⁶ Ti kaaga oogoro t'in ti'n ziidfa aakede dɔŋ dangay, wo ankenno kine a d'aanatú aa dɔŋ unto kono Raa y'in ti'n udfde ti toogatú me. Injino maŋ in naabo a Raa t'urzi wede aware Unde Kamileŋ t'inni dokkiyo, wo in ki'n dokkiyo urzi wede mazzini k'oogoro Muusa geŋno ye baa.

Oogoro ti oldiko

⁷ Injino maŋ kine in t'eese moo me, oogoro gette tod'te oldiko ko? Aha, injino ye! Wo dɛ ni zuune oldiko t'urzi k'oogoro. Anki oogoro ti ki ruute «zaapu k'adde a munda wedusu ulu*» ye maŋ, nuŋ zaapu k'adde a munda wede gette ni ki ti suune ye.

⁸ Wo t'urzi k'oogoro geŋ oldiko ti d'uune urzi ti nuŋ, injino ni zaapu addó a suldi dɔwo dɔŋ tuuku toŋ maŋ. Derec, daa k'oogoro maŋ, oldiko gette ettú aa munda unto.

⁹ Ti kaaga aame oogoro ni ki ti zuune ye geŋ, ni lekkiyo aa addó i dehu, wo dɛ aame oogoro ni ti zuune maŋ, oldiko t'a jiiire eedó,

¹⁰ wo nuŋ aa n'inda: Oogoro ere Raa y'elo kono dɔwo t'an d'an t'ette k'ume lekkiyo geŋ, a nuŋ o-t'ize urzi k'unto.

* **7:7 7.7** Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.17.

¹¹ Injino t'urzi k'oogoro geŋ, oldiko ti d'uune urzi t'a ti n' mibilde, wo t'urzi tode gette o d'iide unto.

¹² Geŋ injino oogoro Raa gette tode batum kamileŋ, wo urziyagutú toŋ kane kamileŋ, ki diine wo beehiye.

¹³ Injino maŋ munda wede beehiye geŋ, a nuŋ o-t'ise urzi k'untadó ko? Aha, injino ye! I n'iide'ŋ oldiko. Geŋ t'urzi k'oogoro ere beehiye gette, oldiko ti d'uune urzi ki t'ôwwadó. Injino maŋ in suuno oldiko tod'tiŋ ki kotto oldiko, wo t'urzi k'oogoro geŋ oldiko itatú a t'udfe kereŋ, tod'tiŋ oldo a jüre pay.

Oldiko ti jüre ekki duwo

¹⁴ Ki kotto kine in suune oogoro gette t'ettiyo t'urzi k'Unde Raa, wo de nuŋ wede tudde eŋ, n'a t'ize bule k'oldiko.

¹⁵ Geŋ munda wede n'isiyo, ni ki y' suuniyo ye. Injino munda wede ni dehu n'aase geŋ, ni ki ti y'isiyo ye, wo de ni-t'isiyo munda wede n'azzuru.

¹⁶ Wo aame munda wede ni ki y' dehu ye geŋ ni ti y'isiyo maŋ, geŋ i-kaza oogoro gette ni ti suune adda k'addó tod'te beehiye.

¹⁷ Geŋ isiyo injino nuuno ye, isiyo'ŋ oldiko ere i lekkiyo adda k'addó.

¹⁸ Derec, ni suune munda wede beehiye geŋ yi ki lekkiyo ye adda k'adde nuŋ wede tudde eŋ me. Ki kotto nuŋ o d'ede mosogo k'isiyo munda wede beehiye, wo toogadó umbo ni k'aaniya ni ki ti y'isiyo ye.

19 Injino maŋ munda wede beehiye ni dehu n'aase geŋ, ni ki ti y'isiyo ye, wo ni-t'isiyo munda wede ulsu ni ki dehu ye.

20 Wo aame munda wede ni ki y' dehu ye geŋ ni ti y'isiyo maŋ, geŋ isiyo nuuno ye, isiyo oldfiko ere i lekkiyo adda k'addó.

21 Injino maŋ, nuŋ ni dehu n'aase munda wede beehiye, wo de adda k'addó ni d'owwiyo munda i ni dokkiyo ede, ni d'isiyo miŋ munda wede ulsu d'aŋŋal.

22 Ki kotto nuŋ batum adda k'addó geŋ, ulbó o isiyo uŋse'ŋ ki daaniya k'oogoro Raa,

23 wo de ni d'owwiyo adda tuddó munda i ni dokkiyo ede, yi deyyiso ti oogoro Raa ere nuŋ n'iyye elkisadó pay eego. Munda wede i ni dokkiyo adda k'addó geŋ, yi-ti n' gitte miŋ k'isiyo k'oldfiko.

24 Wayya nuŋ eŋ, sommagi o di-t'iide! Wee wee a n'adfa ti tuddó ere o d'etta unto ette?

25 Geŋ in rooto koduwo a Raa t'urzi Galmeegin Isa Almasi!

Injino maŋ t'elkisadó pay nuŋ n'a iyye n'a t'ize bule k'oogoro Raa, wo a urzi tudde ni t'ize bule ki munda wede i ni dokkiyo adda k'addó k'isiyo k'oldfiko geŋno.

8

Lekkiyo ti toogo ere k'Unde Kamilen

1 Injino maŋ aŋkeŋno eŋ, doŋ i lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi geŋ, booro Raa ti ki'n seeda ye baa.

2 Derec, wede yi lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi maŋ, munda wede i yi dokkiyo geŋ,

Unde Kamileŋ ere ti d'eliyo lekkiyo. Tode gette t'a y'udfe ti munda wede i yi dokkiyo k'isiyo k'oldfiko wo ti unto.

³ Munda wede oogoro Muusa ti k'iine ti ki y'ize ye kono kine d'ofŋ tudde in k'ede toogo in ki d'ozire a urzi geŋŋo ye geŋ, Raa y'a y'ize. Injino maŋ y'a igibo Ulí y'a iido ti tudde ere aa ki kine d'ofŋ k'oldfiko kono y'in di'n adfe t'adda k'oldfiko, tiŋ geŋ oldfiko ere d'uwu an isiyo y'a-t'íide mentú.

⁴ Y'ize injino kono munda wede ki diine oogoro ti dehu geŋ a t'ise ekki kine, kono in gi di lekke aa tudde ti dehu ye, wo in di lekke aa Unde Kamileŋ ti dehu.

⁵ Injino maŋ kane d'ofŋ i lekkiyo aa tudde ti dehu geŋ, elkiyadaŋ a suldí d'ofŋ tudde ti dehu. Wo kane d'ofŋ i lekkiyo aa Unde Raa ti dehu geŋ, elkiyadaŋ a suldí d'ofŋ Unde Kamileŋ ti dehu kay.

⁶ Aame wede y'elkiyo a suldí d'ofŋ tudde ti dehu wo yi daaniya maŋ, y'ette k'ume k'unto, wo de wede y'elkiyo a suldí d'ofŋ Unde Kamileŋ ti dehu wo yi daaniya maŋ, y'ette k'ume lekkiyo wo ti toose.

⁷ Suldí d'ofŋ pay ulpi tudde ti dehu geŋ, kane adu ki Raa, kono tudde gette ti di-toogiyo ki daaniya k'urzi k'oogoro Raa me, umbo ti k'aaniya ye.

⁸ Kane d'ofŋ i lekkiyo aa tudde ti dehu geŋ, kane an k'aane an ki t'ise ye munda wede Raa ulbí i-d'ise unse me.

⁹ Wo de kune, kun ki lekkiyo aa tudde ti dehu ye, kun lekkiyo aa Unde Raa ti dehu, kono Unde Raa tod' ti lekkiyo adda k'addugun. Aame wede i-k'ede Unde k'Almasi adda k'addí ye maŋ, yon

ki Almasi ye.

¹⁰ Aame Almasi adda k'addugun man, ki kotto tuddugun t'a t'inda kono k'oldiko me, wo Unde Raa ere adda k'addugun t'un d'eliyo lekkiyo, kono Raa y'un ti'n ize don ki diine a daanadi.

¹¹ Wo aame Unde ki wede a bilde Isa ti diine don unto gette tod'te adda k'addugun man, yode wede a bilde Isa Almasi ti diine don unto gen, yi-t'ele lekkiyo a tuddugun ere k'unto gette t'urzi k'Unde Raa ere i lekkiyo adda k'addugun.

¹² Gen inkinon man zamba ki nun, kine in d'ede see ki lekkiyo ere aa Raa yi dehu, wo de seezin a urzi tuddin ti dehu ye, inkinon in gi di lekke aa tuddin ti dehu ye.

¹³ Aame kun lekkiyo aa tudde ti dehu man, kun di t'inda. Wo de aame t'urzi k'Unde Raa suldi don ulpi tudde ti dehu gen kun'n iila man, kun di lekka.

¹⁴ Derec, kane don i ni dokkiyo Unde Raa gen, kane inni Raa.

¹⁵ Kune Unde Raa kun uune gen, t'un gi di'n ise bulagi wo kun ki d'orgide ye. Wo de tode Unde Raa gette t'un di'n ize kun t'ize inni Raa ki kotto, t'urzi gen in di y' waaku «Abba!» I-kaza Meegó.

¹⁶ Tode Unde Raa batum t'in d'isiyo adda k'addin in di suuniyo ki kotto kine inni Raa.

¹⁷ Derec, kine inni Raa gen, in t'ooney aggadon t'adda suldi pay don i-d'ede in t'ooney t'Almasi kan soo, kono aame kine in dabirsa aa yon yi dibire man, gen in t'ooney daryika ti yode kan soo.

Daryika ere ki daana

18 Nuɲ ni suune adda k'addó, dabar ere in dabirsa ankenno ette, tod'te aa munda ki bita a ɗaana daryika Raa ere y'in kizey a kandaane gette.

19 Kane sulɗi ɗoɲ pay Raa y'ikkima geɲ, an delliyo gottitoɲ, woogo me Raa y'a ti'n kiza inɲizi kereɲ, kane aɲ wee wee.

20 Kane sulɗi ɗoɲ pay Raa y'ikkima geɲ, an t'iire a bey toogo ere t'an gi di'n t'etta ki tunda ye. Kane sulɗi geɲ i ki dihe kane batum ye, wo ɗe in ele k'adda toogo gette yode Raa batum. Wo toɲ maɲ kane sulɗi geɲ an zaapu elkiyadaɲ a Raa,

21 kono onniyo soo kane sulɗi pay geɲ Raa y'an adda t'adda toogo ere ki lattiya ti-ti'n isiyo bulagi geɲ me. Inkiɲo maɲ an t'isa eedaɲ toore, wo daryika ere inɲi Raa an t'ooney gette kane toɲ adda kay.

22 Kine in suune, sulɗi ɗoɲ pay Raa y'ikkima geɲ, ankenno an ɗawilsa botto aa erewo addutú i t'umbe k'ehiyo.

23 I ki ɗawilsa kane sulɗi genno ɗaɲɲal ye, kine pay ɗoɲ uune Unde Kamileɲ aa barta ere ki poone ki sulɗi ɗoɲ Raa yi ruute y'in t'ela geɲ me, kine in ɗawilsa adda k'addiɲ, koore in delliyo onniyo ere tuddiɲ Raa y'a-t'adda t'adda dabar ere k'oldiko, in t'isa inɲizi a-t'etta a munda wede yi dehu.

24 Derec, kine in uune uttiyo wo in zaapu elkisadiɲ eego botto. Wo aame sulɗi ɗoɲ in zaapu elkisadiɲ eego in'ni wulla maɲ, geɲ zaapu k'elkisadiɲ eego umbo baa. Inkiɲo sulɗi in'ni wolleyo geɲ in di zaape elkisadiɲ eego sey ko?

25 Wo aame in zaapu elkisadiɲ a munda wede

in ki y' wolliyɔ ye maŋ, geŋ in di y' delle ti ombiɛ.

²⁶ Geŋ iŋkino kay, Unde Raa toŋ t'in di'n noogiyo, kono kine toogadiŋ baata a urzi Raa me. Urzi tonɗiyo Raa wede beehiye toŋ in ki y' suune ye, wo tode Unde Kamileŋ batum ti-tonɗiyo Raa kono kine, ti-ɗakiysa ti oŋo ɗoŋ ki k'aane ki ki ti'n roote ye.

²⁷ Raa geŋ yi y' wolliyɔ munda wede a biza k'ulbe wedusu me, wo munda wede Unde Kamileŋ ti dehu t'a tonde geŋ yoŋ yi y' suune. Derec, Unde gette ti tonɗiyo Raa kono kine ɗoŋzi aa yoŋ yi dehu.

²⁸ Kine in suune Raa yi naabiya a sulɗi pay ki beehiyko kane ɗoŋ i yi geyyiso, kane geŋ yi'ni wiike kono a-t'ette a munda wede yoŋ yi dihe ti poone.

²⁹ Kane ɗoŋ Raa yi'ni zuune kane ki yode ti poone too geŋ, yoŋ yi dihe ti poone too y'an ise an di deeye Uli, kono yoŋ geŋ y'a t'isa goole ki zemba baadaŋ.

³⁰ Kane ɗoŋ Raa yi'ni dihe ti poone too geŋ, y'a-ti'n wiike pây. Kane yi ti'n wiike geŋ, y'an di'n ize ɗoŋ ki diine a ɗaanadí. Wo kane yi'n ize ɗoŋ ki diine a ɗaanadí geŋ, an d'uune daryikadí pây.

Geyyiso Raa tod'te meeda

³¹ Kine in di roote moo sey a ceere me? Aame Raa yoŋ ki kine maŋ, wee wee aasa adu ti kine

in di'n ceera me*?

³² Raa geŋ Ulí k'aggadí toŋ yi ki ti y' lidde ye ti dabar te, wo yi y'elo sedeke ki kine duwo pay, inkiŋo maŋ ki kotto ti Ulí geŋ suldi pay yi'n t'ela ti mozuwo.

³³ Wee wee a sakiya doŋ Raa yi biire me? Wenda soo toŋ umbo, kono kane Raa yi'n ize doŋ ki diine a daanadí me.

³⁴ Wee wee a roota kane booro ti'ni ziida me? Wenda soo toŋ umbo, kono Isa Almasi yoŋ y'inda, wo beehiye a jiire sey y'a bilde ti diine doŋ unto y'a-gili k'awwa, ankeŋ yi lekkiyo a ammade Raa wo yi tonduyo Raa kono kine.

³⁵ Moo me in ti'n deŋka ti geyyiso ere k'Almasi te? Dabar kunuŋ, ulbe k'oofiyiyo baadaŋ kunuŋ, dabar ere t'urzi duwo kunuŋ, mosogo kunuŋ, lekkiyo bey sok sokeŋ kunuŋ, lekkiyo ere aa a biza zire kunuŋ, unto ere a bey duwo ko? Kane geŋ an in ki ti'n deŋka ye ti geyyiso ere k'Almasi te.

³⁶ Geŋ a-t'iide a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono ki kee Raa geŋ, kaye duwo an ay di'n tôwwo daayum. Kaye an ay di'n wolliyiyo aa dambami ki waldufu†.»

³⁷ Wo de ti suldi doŋ pay in aaniya geŋŋo toŋ, kine in t'umbe eego a jiire t'urzi yode wede inni giyye.

³⁸⁻³⁹ Eyye, nuŋ ni suune adda k'addó, munda soo toŋ umbo in ti'n deŋka ti geyyiso Raa te: ise

* **8:31 8.31 Wee wee aasa adu ti kine in di'n ceera me:** I-kaza a kine doŋ ele addiŋ a Isa geŋ, a lekkiyadiŋ ette aduziŋ ede wo kane geŋ an k'aane an in ki ti'n deŋke ye ti Raa me wo an in ki t'eegire ye k'ettiyo ki Moziko Raa te. † **8:36 8.36** Kun wollo adda mattup ki Soom 44.23.

in t'inda, ise in lekkiyo zeere, ise maaleekiyagi, ise d'oj doolo an d'ede urzi ki dokkiyo wo an d'ede toogo, ise suldi d'oj ankenno, ise suldi d'oj etto k'ita, ise suldi d'oj an d'ede toogo a kandaane, ise suldi d'oj ti dandi siido, ise munda ti doolo Raa y'ikkima ton man. Gen munda umbo wede a aana in ti'n dekka ti geyyiso Raa, wede in iidiba ita t'urzi Galmeegin Isa Almasi me.

9

Raa ti d'oj yi biire

¹ Ono ni rootiyo en kane derec, ni ki lohito ye kono nun ni lekkiyo kettiyo kan soo t'Almasi. Elkisado ere ki suuniyo munda en beehiye en ulsu gette, i ti dokkiyo Unde Kamilen t'o di kaza ono d'oj ni rootiyo kane derec.

² Nun o-t'ize sommagi dondon wo addo i n'aadumu daayum.

³ Derec, aame i-t'ise man, nun batum Raa yi ti'n duudo, n'a-ledde t'Almasi kono zembado Yawudiyagi an d'utte, kane d'onzo a urzi tudde me.

⁴ Kane d'oj k'Izirayel gen Raa y'anni biire kono an t'ize innizi, y'an di gize toore goolikadi, y'agittite taasawa ti kane, y'an d'ele oogiradi, y'an d'ele urzi an i-d'otile, y'an di ruute suldi d'oj y'an t'ela,

⁵ wo kane an udo ti biza bumbu mongidagan d'oj sundan t'a ile*. Wo Almasi Raa yi biire

* **9:5 9.5 Mongidagan d'oj sundan t'a ile:** Kane gen Ibrayim, Isaaka, Yakup, wo inni Yakup kane koomat makumu sire.

a urzi tudde y'udfo ti biza bumbu kane, yode wede t'ekki suldi pay, genj in amma Raa ki daayum! Eyye.

⁶ Genj i-kaza ono dɔŋ Raa yi ruute genj i ki t'ingile ki bita ye, kono kane dɔŋ ti biza bumbu k'Izirayel pay genj, kane pay dɔŋ Raa dɔŋ ki kotto ye.

⁷ Raa yi di ruute a Ibirayim y'a t'ona ita k'in̄ni, dɔŋ a t'isa in̄ni Raa ki kotto. Aame yi ruute injkino genj, yi ki ruute ti ita k'in̄ni k'Ibirayim pay ye, kono Raa yi ruute ti kaaga a Ibirayim, y'ede: «Genj t'ita k'in̄ni k'Isaaka duwo an di'n waaka ita k'in̄nizá†.»

⁸ Genj i-kaza in̄ni k'Ibirayim dɔŋ an ehe a urzi tudde genj, kane pay in̄ni Raa ki kotto ye, ita k'in̄ni k'Ibirayim ki kotto kane dɔŋ an ehe a-t'iide a ono dɔŋ Raa yi ruute y'aasa.

⁹ En̄no ono dɔŋ Raa yi ruute y'aasa me, y'ede: «Nuŋ konno ume kino sey genj n'a kimo di kee, wo aame ni kimo genj eddá Saara t'ulo a beytú baa‡.»

¹⁰ Wo gen̄no dɔŋjal ye, in elko soŋ a Rebeka tod' t'ehe in̄ni rooŋo kuuli meegaŋ yonj mugiyiŋ Isaaka.

¹¹⁻¹³ Kane in̄ni adda k'adde meedaŋ botto genj, an k'ize munda k'ulsu ye, ki beehiye ye. Wo toŋ maŋ Raa yi di ruute a Isaaka, y'ede: «Wede goole y'a t'isa wede naabo ki leemadí n̄enku§.» Genj a-t'iide a ono an riin̄e ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Nuŋ Raa n'a giyye Yakup, wo Ezayu n'a

† 9:7 9.7 Kun wollo adda mattup ki Zenez 21.12. ‡ 9:9 9.9 Kun wollo adda mattup ki Zenez 18.10. § 9:11-13 9.11-13 Kun wollo adda mattup ki Zenez 25.23.

ti y' lidfe*.» Raa y'ize injkino kono munda wede yi dehu geŋ a t'ise. Yoŋ yi beeriyo d'uwu aa addi i dehu, t'urzi naabadaŋ ye wo de t'urzi yode Raa siidi i'ni waaku d'uwu me.

¹⁴ Injkino maŋ kine in t'eese moo me? Raa geŋ y'isiyo munda wede ki diine ye ko? Aha, injkino ye!

¹⁵ Yoŋ yi ruute ti kaaga a Muusa, y'ede: «Ni-d'ise adde koduwo a wede tuuku ni dehu ni d'ise adde koduwo, wo n'a wolle sommagi ki wede tuuku ni dehu n'a wolle sommagi†.»

¹⁶ Injkino maŋ kane suldi geŋ an ettiyo t'urzi munda wede d'uwu an dehu ye, t'urzi toogadaŋ ye, wo de an ettiyo t'urzi k'adde koduwo ki Raa siidi.

¹⁷ Geŋ injkino an riije ti kaaga adda mattup ki Raa ono doŋ Raa yi ruute a Parahoŋ mozigo ki siido Misir, y'ede: «Kee ni ki biire mozigo wo eeda n'a-ti t'ize zakidi miŋ, kono t'urzi kee d'uwu an di suuna toogado wo an di kazita sundo adda siido pay‡.»

¹⁸ Injkino maŋ Raa geŋ, a wede tuuku yi dehu yi-d'ise adde koduwo maŋ, yi-d'isiyo, wo a wede tuuku yi dehu y'a y'ise eedi zakidi maŋ, yi di y'isiyo.

Raa geŋ yoŋ aakede wede k'aabuɖu

¹⁹ Wo de suldi Raa yi ti'n isiyo injkino maŋ, koo wenda y'o di roote, y'a t'eese: «Ki moo me a d'uwu yi d'eesiyo an isiyo ulsu me? De wee wee a aane a-tooge a munda wede yi dehu y'aase me?»

* **9:11-13 9.11-13** Kun wollo adda mattup ki Malasi 1.2-3. † **9:15 9.15** Kun wollo adda mattup ki Egzod 33.19. ‡ **9:17 9.17** Kun wollo adda mattup ki Egzod 9.16.

20 Kee wedusu miŋ wee wee, k'a niike Raa me? Kunuŋ munda aabuɗu geŋ, y'aane yi roote koo a wede i y'iibida, y'a t'eese: «Ki moo me ki n'iibida kino me?»

21 Wede k'aabuɗu geŋ y'aane yi d'aabida munda wede aa addi i dehu ti lee wede luttiiyo geŋ me. Ti lee wede yi lutte geŋ miŋ yi d'aabida ooko majjaanawa k'eliyo munda a ɗoŋ suma, wo soŋ yi d'aabida ooko ki naabo adda boy ere daayum.

22 Injino maŋ Raa y'a dihe y'an di kize kulkuwadi a ɗuwo wo an di suune toogadi. Geŋno toŋ yoŋ yi di'n sarkiya t'ombine, kane ɗoŋ iide kulkuwadi t'a ɗeege eedaŋ geŋ me, kane geŋ ki daggiya goppoŋ.

23 Wo ɗe a ɗoŋ ongo soŋ y'an d'ize adde koduwo, y'a dihe y'an di kize laale wede baadaŋ ki daryikadi. Kane geŋ ɗoŋ Raa yi'n ikkima ki poone too an d'etta ki daryikadi.

24 Kine toŋ adda, kine ɗoŋ Raa yi wiike t'adda diine ɗoŋ Yawudiyagi ɗaŋŋal ye, t'adda diine ɗoŋ Yawudiyagi ye pay.

25 Geŋ ɗerec ono ɗoŋ Raa yi ruute ti kaaga adda mattup ki nebi Oze, y'ede:

«Kane ɗoŋ ti poone ɗoŋzó ye geŋ, n'an di'n waaka ɗoŋzó.

Wo kane ɗoŋ ki geyyisado ye geŋ, n'an di'n waaka ɗoŋ ki geyyisadoŋ.

26 Wo a ume wede n'an di ruute, n'ede: “Kune ɗoŋzó ye” geŋ,

§ 9:25 9.25 Kun wollo adda Mattup ki Oze 2.25.

an̄gen̄no batum an di'n waaka in̄ni Raa zeere*.»

²⁷ Nebi Ezayi toj y'a gizite a tukki ñon k'Izirayel, yi d'eesiyo: «Ise ñon k'Izirayel kane baadañ aa dolso a biza bar toj mañ, i d'utta ñon miibi ñañjal ti diinayan me.

²⁸ Derec, ono ñon Galmeega Raa yi ruute gen, kesiko y'an isa pay a siido me†.»

²⁹ Suldi gen a-t'iide a ono ñon Ezayi y'a ruute ti kaaga, y'ede:

«Aame Galmeega Raa Goole k'arka gen, y'in ki guute ita k'in̄ni miibi ye mañ, an̄ki in t'ize aakede ñon ki geeger Sodom, in di deeye aa ñon ki geeger Gomor Raa yi'n uute‡.»

Doj k'Izirayel an ti tuuge ki zaapu k'adda a Raa

³⁰ In̄kino mañ kine in t'eese moo me? Kane ñon Yawudiyagi ye, an ki dehu an ki t'ise ñon ki diine a ñaana Raa ye toj, kane Raa y'anni wulle ñon ki diine a ñaana t'urzi zaapu k'adde a yode.

³¹ Wo ñe kane ñon k'Izirayel an dehu an t'ise ñon ki diine a ñaana Raa t'urzi daaniya k'oogoro gen, an a biite a urzi soorutu me.

³² An aa biite kono kane an ki dihe an t'ise ñon ki diine a ñaana Raa t'urzi zaapu k'adde a yode ye, an elkiyo an t'isa t'urzi naabadañ. Kane gen an di guhe ekki wede aa moko ere k'eliyo morkiye a ñuwo.

* **9:26 9.26** Kun wollo adda mattup ki Oze 2.1. † **9:28 9.28** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 10.22-23. ‡ **9:29 9.29** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 1.9.

³³ Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:
 «Kun wollo a geeger ki Siyoj gette, ni ziipe wedusu aa mukkolo k'eliyo morkiye a duwo, mukkolo ere ki-t'oore.
 Wo wede yi ziipa addi a yode manj, yi-ki seeda sukiyagi yeS.»

10

Yawudiyagi ti donj Yawudiyagi ye Galmeega miñ soo

¹ Zemba ki nuñ, munda wede ni dehu t'addó pay, wo ni tondiyo Raa kono kane Yawudiyagi geñ, Raa y'an di'n utte.

² Derec, nuñ Pool enj ersadó ti wulle, kane wehini a naabo ere an isiyo a urzi Raa gette, wo de naabo ere wehini gette an isiyo daa suuniyo k'urzi wede derec.

³ Kane urzi wede Raa yi-ti'n isiyo duwo ki diine a daanadi geñ itadi an ki y' zuune ye, wo an di dehu an di daane urzi wede kane batum an ziipe. Injino manj urzi wede Raa yi-ti'n isiyo duwo ki diine a daanadi geñ, an d'iili.

⁴ Aame Almasi y'iido ki duniya geñ, oogoro Muusa y'a-ti t'iide a urzutú. Injino manj donj pay i ziipe addan a Almasi geñ, Raa y'anni wolliyo kane donj ki diine a daanadi me.

Raa y'utta wede tuuku ele addi a Galmeega Isa

⁵ Yode Muusa batum tonj y'a riije ti kaaga a urzi wede duwo an t'ise ki diine a daana Raa t'urzi daaniya k'oogoro, y'ede: «Wede y'a t'izira

§ 9:33 9.33 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 28.16.

a urziyagi k'oogoro pay geṅṅo maṅ, t'urzi geṅ y'a lekka*.»

⁶ Wo de enṅo ono doṅ mattup ki Raa ti rootiyo a urzi wede duwo Raa yi-ti'n isiyo doṅ ki diine a daanadi t'urzi zaapu k'adde a yode me, t'ede: «Kee adda k'adda k'elke ye: Wee wee a kila ki kandaane me?» Geṅ i-kaza ki deegu k'Almasi me.

⁷ Wo soṅ kee k'elke ye: «Wee wee a etta k'ume beyyagi ge lekkiyo me?» Geṅ i-kaza ki koliyo k'Almasi ti diine doṅ unto me.

⁸ Inṅino maṅ enṅo ono doṅ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a urzi wede duwo yi-ti'n isiyo ki diine a daanadi me: «Ono Raa geṅ kane goppon ti kee, a biza wo adda k'adda†.» Kun ollo, eṅ ono ki zaapu k'adde a Raa ay kazita a duwo me.

⁹ Geṅ inṅino aame ki ruuta kereṅ a daana duwo Isa yoṅ Galmeega, wo k'umba adda k'adda yoṅ Raa yi ti y' bilde ti diine doṅ unto maṅ, Raa y'a k'utta.

¹⁰ Aame wede yi ziipa addi a Isa maṅ, Raa y'a yi wolla yoṅ ki diine a daanadi me, wo aame wede ti bizi yi ruuta kereṅ a daana duwo Isa yoṅ Galmeega maṅ, Raa y'a y'utta.

¹¹ Ono eṅ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede tuuku yi ziipe addi a yode maṅ, yi-ki seeda sukuyagi ye‡.»

¹² Inṅino maṅ ise Yawudiyagi, doṅ Yawudiyagi ye toṅ, kane miṅ pay kaṅ soo, Galmeegaṅ miṅ

* **10:5 10.5** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 18.5 wo Galat 3.12.

† **10:8 10.8** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 9.4; 30.12-14.

‡ **10:11 10.11** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 28.16.

soo, y'an d'isiyo beehiyko a kane donj pay i waaku sundí.

¹³ Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede tuuku yi wiika suma Galmeega Raa manj, y'a y'uttaŞ.»

¹⁴ Wo de kanj mummino an di waake sundí daa ki an ki ziipe addan a yode ye me? Wo de kanj mummino an di zaape addan a yode daa ki an k'illiga rabiladí ye me? Wo de kanj mummino an d'olliga rabiladí daa ki wenda yi ki gizite ye manj?

¹⁵ Wo de kanj mummino an di kizite daa ki an k'igibe wenda ye manj? Enj ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Duwo ulbanj unse aame an woliyo donj kazita Rabila Majjaanawa an'tiyo manj*.»

¹⁶ Wo ti diine kane donj illiga genj, pay an ki d'umbe ye a Rabila Majjaanawa gette. Genj derec, nebi Ezayi y'a ruute ti kaaga, y'ede: «Galmeega Raa, wee wee a umbe a ono donj ay an gizite genj me†?»

¹⁷ Genj injkino wede y'a zaape addí a Almasi t'urzi k'ollige rabila ere an gizite gettiyo. Wo to rabila gettinj ono k'Almasi.

¹⁸ Injkinno manj ni tonديو n'ede, rabila gettinj Yawudiyagi an ki t'illiga ye ko? Aha, an t'illiga!

Ş **10:13 10.13** Kun wollo adda mattup ki Zowel 3.5. * **10:15 10.15** *Donj kazita Rabila Majjaanawa*: T'ono Girek an'de: zonj ki donj i kazita Rabila Majjaanawa genj kane beehiye. Injkinno zonj genj i-kaza duwo. Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.7. † **10:16 10.16** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.1.

Enj ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Golla donj kazita gette donj adda siidiyagi pay an di t'illiga,

wo onamanj a-tiipe bini ita Raa‡.»

¹⁹ Nunj ni tondiyo sey n'ede, donj k'Izirayel minj ono genj itadanj an ki'n zuune ye ko? Wo enj ono donj Raa yi ti'n ruute too ti kaaga ti bize Muusa, y'ede:

«Kune donjzó n'un di'n isa kun di kolbika ti donj kane donjzó ye.

N'un t'ela ooniso kun di kulkuwa ti ita d'uwu donj elkisadanj umbo§.»

²⁰ Wo nebi Ezayi y'a ruute ti kaaga daa k'orgiso ono donj Raa yi ruute, y'ede:

«Nunj a n'uune donj i ki n' dehu ye, wo n'an di gize tuddó a kane donj i ki n' tondiyo munda ye.»

²¹ Wo de Raa y'a ruute sey a tukki donj k'Izirayel, y'ede:

«Daayum n'alliya beezó ki tukki kane donj eedanj zakidi wo an o ti tuuge*.»

11

Donj k'Izirayel Raa yi ki'n giigira ye

¹ Injino manj nunj ni tondiyo: Donj k'Izirayel genj Raa y'anni giigira ko? Aha, ki kotto y'an ki'n giigira ye, kono nunj batum minj ti siido k'Izirayel,

‡ **10:18 10.18** Kun wollo adda mattup ki Soom 19.5.

10.19 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.21.

10.21 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 65.1-2.

§ **10:19**

* **10:21**

t'ita k'in̄ni k'Ibirayim wo ti biza bumbu Benza-men.

² Raa d̄on̄z̄i d̄on̄ yi biire ti poone geŋ, yi ki'n giigira ye. Ki kotto kun suune ono d̄on̄ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, a ume wede Eli yi m̄ôolo yi sakiysa a Raa kono k'oldfiko ki d̄on̄ k'Izirayel, y'ede:

³ «Galmeega Raa, nebiyagá'ŋ an ti'n iide wo ume sendikagá an di gussite, a guute miŋ nuŋ siidó, wo an dehu an aa di n' t'ide*.»

⁴ Wo de Raa yi di'n gime onamí y'ede moo me? Yoŋ y'ede: «A nuŋ ni buuhe kuuli dupu sarat an daaniya nuuno, kane geŋ an ki dikke ye zibbanan̄ a daana raazan̄ Baal me†.»

⁵ Ki kine d̄on̄ anken̄no ton̄ in̄kino, i guute d̄on̄ miibi Raa yi biire t'urzi beekadí me.

⁶ Kane geŋ Raa yi'ni biire t'urzi beekadí, t'urzi naabadaŋ ye. Wo de aame yi'ni biire t'urzi naabadaŋ man̄, geŋ beeko Raa gette tod'te beeko ye, kono an uune t'urzi naabadaŋ.

⁷ In̄kino kine in t'eese moo me? In t'eese kane d̄on̄ k'Izirayel munda wede an dehu geŋ an ki y'uune ye, wo de kane d̄on̄ miibi Raa yi biire geŋ an di y'uune. Wo kane d̄on̄ uupe pay geŋ Raa y'an di'n ize addan̄ zakidí.

⁸ En̄ ono d̄on̄ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Raa y'an di'n ize tuusiyagi a urzi k'elkiso, y'an t'ippe a edayan̄ kono an ki wolle ye, wo kuwwagan̄ y'an di niyye dan̄kila kono an ki d'olliga ye,

* **11:3 11.3** Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 19.10. † **11:4 11.4** Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 19.18.

bini anki toŋ an lekkiyo in̄kino‡.»

⁹ Mozigo Dawut toŋ y'a ruute a doŋ k'olmidayi, y'ede:

«Ombadaŋ ere an isiyo aa an ekkiyo ikka a duwo gette an an̄kilo, i t'iso aa zelwe ki sedfuzan,

an t'oore adda k'oldiko, an t'oone dangay.

¹⁰ Geŋ Raa edayan y'an t'appa kono an gi di wolle ye,

y'anni dabiwo kono an di lekke daayum nukkiyo§.»

¹¹ In̄kino maŋ ni ton̄diyo sey, aame doŋ k'Izirayel an ele morkiye a urzi Raa an t'iire geŋ, ki daanadan ko? Aha, ki daanadan ye! Wo de t'urzi doopidadan ere a urzi Raa gette, kane doŋ Yawudiyagi ye an d'uune urzi k'uttiyo. Raa y'ize in̄kino kono a t'ooziga kolbiso doŋ k'Izirayel.

¹² T'urzi doopide ki doŋ k'Izirayel a urzi Raa geŋ, doŋ adda duniya pay an d'uune beehiyko ere baadan ki Raa, wo t'urzi soldite ki doŋ k'Izirayel a urzi Raa geŋ, kane doŋ Yawudiyagi ye toŋ an d'uune beehiyko ere baadan ki Raa pay. In̄kino a onniyo ere kane Yawudiyagi pay an ti gimo k'urzi k'uttiyo maŋ, beehiyko ere Raa y'an isa gette baadan a ceera ki doŋ ongo.

Uttiyo ki doŋ Yawudiyagi ye

¹³ An̄keŋ onamó ni rootiyo eŋ a kune doŋ Yawudiyagi ye. Nuŋ wede zina k'Isa yi n'igibo

‡ **11:8 11.8** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 29.3 wo Ezayi 6.10; 29.10. § **11:10 11.10** Kun wollo adda mattup ki Soom 69.23-24.

ki tukki dɔŋ Yawudiyagi ye, n'a kize naabo ere Raa y'o ele ette tod'te meeda.

¹⁴ Injino maŋ n'elkiyo koo t'urzi naabadó ette, a t'ooziga kolbiso ki zembadó Yawudiyagi an di kimo ki tukki Raa kono dɔŋ miibi ti diinayan an d'utta.

¹⁵ Aame Raa yi'n uuye dɔŋ k'Izirayel a kese geŋ, dɔŋ duniya y'a ti'n gimo an t'ukkiye ti yode. Injino maŋ dɔŋ k'Izirayel yi ti'n wiika ki sirpadí sey maŋ, geŋ aasa mummino? Ki kotto onniyo gette a t'isa aa dɔŋ i t'inda an ti bilde!

¹⁶ Aame mappa kun iidíba ki poone geŋ kun i ele a Raa maŋ, wede pay a guute geŋ miŋ ki yode pây*. Wo aame sondayi k'undumu geŋ ki Raa maŋ, laydayí geŋ miŋ kane ki yode pây.

¹⁷ Yawudiyagi geŋ kane aakede undumu boy sundí olibiye laydayí oŋgoŋ an di díkkite. Wo kee wede Yawudusu ye geŋ, kee aakede undumu balda sundí olibiye, an aa ki ti-k'iite a olde ki laydayi k'undumu boy wede sundí olibiye geŋŋo. Wo aŋkeŋ kee toŋ k'oobo udu k'undumu dɔŋ adɗiya t'adda sondayí geŋŋo.

¹⁸ Kono kamo kee wede aakede layisa an iite aatiya geŋ, ki kili tuddá ye a daana laydayi dɔŋ an di díkkite me. Wo kee mummino ki-koliyo tuddá me? Ki too maŋ sondayi an k'ooniyo toogo ti laydayi ye, wo de laydayi ooniyo toogo ti sondayi me.

¹⁹ Ki too maŋ k'a roote'ŋ: «Laydayi geŋ Raa yi ti'n díkkite kono a olde kane y'a-t'iite nuuno.»

* **11:16 11.16** Kun wollo adda mattup ki Nombire 15.19-21.

²⁰ Geŋ dƒerec! Kane Raa yi ti'n dƒikkite kono an ki ziipe addaŋ a yode ye. Wo kee'ŋ ume geŋ ki y'uune kono ki ziipe addá a yode. Injino maŋ ki kili tuddá ye, ki too maŋ k'a lekke t'orgiso a Raa.

²¹ Ni rootiyo injino kono aame kane Yawudiyagi dŋoŋ aakede laydƒayi k'undumu boy toŋ Raa yi ki'n iili ye maŋ, geŋ kee toŋ ki koona metike kono Raa yi ki k'oola ye kay.

²² Ki suuno Raa geŋ yoŋ beehiye wo wehini pây: Yoŋ wehini ti kane dŋoŋ i t'iire, wo beehiye ti kee aame ki lekkiyo daayum adda beehiykadí dŋo, para maŋ kee toŋ t'umayá Raa y'a ki ti dƒekka mendá kay.

²³ Wo aame onniyo soo kane Yawudiyagi geŋ an ti gima lekkiyadaŋ wo an ziiipa addaŋ a Isa maŋ, Raa y'a-ti'n t'aata ekk'undumzaŋ wede ti poone, kono yoŋ i-d'ede toogo y'a-ti'n t'aate ti doolo ekk'undumzaŋ sey.

²⁴ Derec, kee wede Yawudusu ye geŋ, kee'ŋ aakede layisa k'undumu balda sundí olibiye ere Raa yi ti dƒikke wo y'a-t'iite a olde ki layisa k'undumu boy, para maŋ kee umayá ye. Wo ki Yawudiyagi i-k'ooŋe ye a jiire sey kane aakede laydƒayi k'undumu wede ki boy geŋ, Raa y'aana y'a ti'n t'aata ekk'undumzaŋ wede y'anni dƒikkite.

Uttiyo ki dŋoŋ k'Izirayel

²⁵ Zemba ki nuŋ, ni dehu kun di y' suune munda wede ombide ki Raa me, kono kun ki d'elke adda k'addugun kune dŋoŋ suuniyo k'ono ye: Doŋ k'Izirayel oŋgoŋ, an di lekka

addaŋ daayum zakidí ti Raa, bini kane dŋon pay Yawudiyagi ye Raa yi biire geŋ an t'ooná uttiyo.

²⁶ Wo geŋ a t'isa inŋkino d'oo miŋ, saŋ dŋon k'Izirayel pay Raa y'an di'n utta kollo, geŋ a-t'etta a ono dŋon an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Wede i d'ad'diya d'uwó t'adda k'oldfiko geŋ y'a etto ti geeger Siyoŋ,

y'iido'ŋ y'a-booya oldfiko k'ita k'inŋni Yakup.

²⁷ Kun ollo gettiyo taasuwadó ere ni ketta ti kane, a onniyo ere n'an booya oldfikadaŋ te†.»

²⁸ Kane Yawudiyagi geŋ an di-tuuge k'ambu a Rabila Majjaanawa k'Isa te, inŋkino an t'ize adu ki Raa, wo geŋ a kune dŋon Yawudiyagi ye un t'ize beehiye. Wo ki too maŋ kane geŋ Raa yi'ni biire kono an t'ise dŋonzi, kane daayum yi'ni giyye kono a taasua ere yi gitte ti kaaga ti mongidagaŋ.

²⁹ Ki kotto munda wede Raa y'eliyo geŋ yi ki ti y' seeda sey ye baa, wo kane dŋon yi wiike geŋ bizí yi ki y' kama ye.

³⁰ Ti kaaga kune dŋon Yawudiyagi ye kun di tuuge ono Raa kun k'illiga ye, wo ankenŋno Raa y'un d'ize adde koduwo kono Yawudiyagi an di-tuuge k'ollige k'onamí me.

³¹ Geŋ ki kane Yawudiyagi toŋ inŋkino, ankenŋno an ti tuuge k'ollige k'ono Raa me, tiŋ geŋ kune dŋon Yawudiyagi ye Raa y'un d'ize adde koduwo. Inŋkino maŋ ankenŋno kane toŋ Raa y'an d'isiyo adde koduwo kay.

† 11:27 11.27 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 59.20-21.

³² Derec, Raa geŋ y'a ize a d̄uwo pay an di-tooge k'ollige k'onamí. Y'ize in̄kino kono y'an d'ise adde kod̄uwo a d̄uwo pay.

³³ Ki kotto maŋ, wee wee a aane a-d'ooze laale ki Raa me! Suuniyo k'onamí ti elkisadí gette, kane a jiire suldí pay! Wenda soo toŋ umbo a aane a suune ita k'ono doŋ Raa yi dehu y'aase munda me! Wo wee wee a aane a suune naabo ere Raa yi dehu y'aase te!

³⁴ Geŋ ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Wee wee i zuune elkiso Galmeega Raa te?

Wee wee i eele kooke me?

³⁵ Wee wee ki poone i-eele munda a Raa, kono saŋ yi di y' kima me‡?»

³⁶ Suldí pay geŋ ikkima yode Raa, kane pay an d'ôhire a umayaŋ t'urzi yode wo kane'ŋ pay ki yode. Geŋ tamma ti koonā a yode Raa ki daayum! Eyye.

12

Lekkiyo ere aware a urzi k'Almasi

¹ Zemba ki nuŋ, kun wollo Raa y'ize adde kod̄uwo a kine, in̄kino maŋ a suldí pay geŋ n'un d'eelo kooke kono kune batum kun di t'ele tuddugun a Raa, aa sedefe zeere, ooyiso kese a yode, ulbí i-d'ise un̄se. Geŋno urzi wede ki kotto kun d'ise k'ottilso a Raa me.

² Kun daane lekkiyo ere ki doŋ duniya an̄ken̄no ye, wo ki too maŋ kun i d'ooli urzi a Raa y'un ti'n kima, y'isa in̄kino t'urzi k'elkiso

‡ 11:35 11.35 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 40.13 wo Zop 41.3.

ere aware y'un eliyo. Injino maŋ kun di suuna munda wede Raa yi dehu: munda wede beehiye, munda wede ulbí i-d'ise unse, wo munda wede i-k'ede baatiya ye.

³ Nun Raa y'o ele beekadí, injino maŋ a wede tuuku ti diinagun ni di roote, n'a t'eese: Yi kili tuddí y'elke yoŋ yi jire ye, ki too maŋ yoŋ ŋenku, wo y'elko a yode batum ki kotto yoŋ a ume too me? Wo wede tuuku y'ise injino geŋ, y'iso a toogo k'urzi zaapu k'addí ere Raa yi ele ele.

⁴ Wede geŋ tuddí tinj soo wo mokiyaŋutú baadaŋ, kane pay geŋ wede tuuku toŋ ti naabadí naabadí.

⁵ Geŋ injino kay, kine baadaŋ toŋ a urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Almasi, kine aa tudde soo. Kine pay kettiyo kaŋ soo aa mokiyaŋi d'ofŋ ki tudde, wo wede tuuku toŋ ti naabadí naabadí.

⁶ Wo kine in uune suldí d'ofŋ Unde Kamilenj ti'n ele in di naabe eego, t'urzi beeko Raa wede tuuku toŋ yi d'uune munda siidí siidí aa Raa yi dehu. A wede soŋ ki rootiyto k'ono d'ofŋ Raa y'agisa maŋ, yi'ni rooto a-t'ette a urzi zaapu k'adde ki kine pay.

⁷ A wede soŋ ki noogiyo d'uwu maŋ, y'anni noogo. A wede soŋ ki dooyiso d'uwu maŋ, y'anni dooyo.

⁸ A wede soŋ k'eliyo kooke a d'uwu maŋ, y'an elo. A wede soŋ k'eliyo suldí a d'uwu maŋ, y'an elo ti mozuwo. A wede soŋ ki dokkiyo d'uwu maŋ, y'anni d'okko a urzutú. A wede soŋ k'isiyo k'adde koduwo a d'uwu maŋ, y'an iso ti unsuwo.

⁹ Kun geyyo tuddugun t'adde soo. Munda ulsu kun y'azzar kun ti ledfo, wo kun soodo zakidí

k'isiyo munda wede beehiye.

¹⁰ Kun geyyo tuddugun t'adde soo aakede zemba, wede tuuku ton yi t'iso ki poone a urzi k'ottilso ti tuddugun me.

¹¹ Kun soodo zakidi a urzi Galmeega me. Kun t'ise don golguwo ye, kun naabo a Galmeega t'adde soo.

¹² Kune ulbugun un iso unse a munda wede kun zaapu elkisagun eego. Aame kune adda dabar ton, kun ombon, wo kun soodo zakidi bini dangu a urzi ton diyo Raa me.

¹³ Don ki Raa don i dehu ki noogiyadan gen, kun'ni noogo, wo duwo kun'ni soodo daayum bey sire.

¹⁴ Kun tondo Raa y'an di zaape beeko a don unni dabirsa, kun an zaapo beeko, kun'ni duude ye.

¹⁵ Kun iso unsuwo ti kane don adda k'unusuwo, kun oolo ti kane don i molo.

¹⁶ Kun lekko t'ollige k'ono tuddugun. Kun oyyo naabo ere tuuku ton kun ti t'iso, ise nenko too man. Kun elke kune don suuniyo k'ono ye.

¹⁷ Aame bakada y'a ize ulsu man, ki ti-kime ti ulsuko ye. Adda k'addugun kun deho munda wede k'isiyo beehiye a eda duwo pay.

¹⁸ Aame urzi ede wo kun aane man, kun lekko ti toose ti duwo pay.

¹⁹ Zemba ki nun kune don ki geyyiso, munda wede ulsu duwo an un isiyo gen, an ti y' dooze kune batum ye, kun oolo kulkuwo Raa t'a deege a eedan. Derec, ono en i ruute Galmeega Raa, aa an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kun oolo, nuuno an ti dooza me, a wede tuuku

tonj danggayadí i-ti t'ela nuuno a munda wede y'ize me*.»

²⁰ Wo de soŋ an'de: «Aame aduzá geŋ yoŋ mosogo maŋ, ombó ki eelo, aame yoŋ ôrme maŋ, ahu ki eelo, kono aame k'iza inŋkino maŋ, aakede ki ziki rididí k'uwwó ki t'ibi eedí, geŋ yi seeda sukiyagi†.»

²¹ Ki oola urzi a oldfiko ti ceera eedá ye, wo de ki ti ceero t'isiyo beehiyko.

13

Ki koliyo ye t'ekki deero k'akuuma me

¹ Wede tuuku tonj yi kili ye t'ekki deero k'akuuma doŋ an d'ede urzi ki dokkiyo me, kono urzi wede ki dokkiyo geŋ an ele Raa, wo kane doŋ i naabiya a urzi geŋ i'ni zippe yode.

² Inŋkino wede yi takirsa ti deero k'akuuma geŋ, yi takirsa a munda wede Raa yi dehu. Doŋ i takirsa ti kane geŋ, kane batum an waaku booro t'a deege a eedaŋ.

³ Kane doŋ isiyo beehiyko an k'ede orgiso ye a deero doŋ booro me, wo de a orgide kane doŋ isiyo ulsu. Kune'ŋ kun dehu kun an ki d'orgide a deero k'akuuma ye maŋ, kun iso beehiye kono an un di'n t'imma.

⁴ Derec, deero k'akuuma geŋ kane duwo doŋ i naabiya ki Raa, an unni zaapu a urzi kono kun d'ise beehiye. Wo de aame kun isiyo ulsu maŋ, kun an orgido, kono kane geŋ an d'ede toogo duwo an ti'n t'ele danggay, wo geŋ ki bita ye.

* **12:19 12.19** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.35.

† **12:20 12.20** Kun wollo adda mattup ki Piroberb 25.21-22.

Aame an isiyo inĵinkino geŋ an naabiya ki Raa, an kaza kulkuwo Raa a tukki dŋoŋ isiyo sulfi dŋoŋ ulpi.

⁵ Kono kamo i dehu in ki kili ye t'ekki deero k'akuuma me. In ise inĵinkino kono in t'alda ti danĝay danĝal ye, wo de soŋ elkisadiŋ ere in di suuniyo munda eŋ beehiye eŋ ulsu gettiyo t'in kaza urzi geŋ yoŋ beehiye.

⁶ Geŋ kono k'inĵinkino kun eliyi jibaaye me, kono dŋoŋ i sedfu jibaaye'ŋ naabo gette an t'ele Raa an di naabe ki diine a urzutú.

⁷ A wede tuuku toŋ munda wede i dehu kun i di t'ele geŋ, kun i elo: ise jibaaye, patanti ki sulfi, ottilso wo eliyi suma, a wede tuuku toŋ kun i elo munda wede i dehu kun i di t'ele me.

Geyyiso tudde

⁸ See ki wenda oppa eggun ye, aa gooto a eggun see wede ki geyyiso tudde danĝal. Wede yi geyyiso duwo geŋ, y'a t'izire pay ekk'oogoro Muusa te.

⁹ Ki kotto urziyagi k'oogoro an rootiyo, an'de: «Ki moone t'ere bakadá ise ti kule bakatú ulu, ki tôwwo wedusu mirsi ulu, k'oogire ulu, ki zaapu k'adde a munda wede ulu*.» Kane urziyagi enno ti dŋoŋ ongo pay geŋ miŋ, a-t'iide miŋ a urzi k'oogoro soo, wede y'ede: «Ki geyyo bakadá aa ki geyyiso tuddá batum†.»

¹⁰ Wede i-d'ede geyyiso geŋ yi k'ise ulsuko a bakadí ye. Inĵinkino maŋ wede i-d'ede geyyiso geŋ oogoro Muusa pay y'a ti dŋiŋe.

* **13:9 13.9** Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.13-15,17. † **13:9 13.9** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.18.

Kun t'okkoŋ tuddugun

¹¹ Kun koono mentikagi a ono ɗoŋ kun illiga kono kun suune ankenno kine a ume muno me. Peedo t'iide kun t'onno ti moone me. Ankenno uttiyo ere Raa y'in di'n utta in t'adɗa t'adda duniya ette, tod'te goppon a jiiere ti kine me, ti onniyo ere in ziipe addin a Isa geŋ me.

¹² Didɗo t'engilso, ume yi t'ompilso. Inkinon maŋ naabo ere oldo in isiyo adda zimolo gette in di sebbo daarin, wo in t'osso sulɗi k'arka ɗoŋ ki toore Raa.

¹³ In oziro ki diine aakede ɗoŋ i sooru a onnu. In ti ledɗo ti sulɗi ɗoŋ aakede: sobito ti ombito i-t'eliyo isiyo sulɗi ɗoŋ kaca kaca a ceere eedin, ti sulɗi ɗoŋ ulpi tudde ti dehu, ti boliyo, wo ti ono k'ulpi ti kolbisito me.

¹⁴ Wo ɗe kun t'osso sulɗi ɗoŋ pay Galmeegin Isa Almasi y'in elo, kun i ooli urzi a tuddugun ye kun d'ise sulɗi ɗoŋ ulpi aa tod' ti dehu me.

14

Ki ɗekke booro ekki leemada ye

¹ Wede toogadi baata a urzi zaapu k'adde a Isa'n kun yi soodo bey sire, kun yi niike ye a munda wede y'elkiyo beehiye geŋ me.

² Aakede wede i-dirse a urzi zaapu k'addi a Isa'n y'aane y'a oomi sulɗi pay, wo ɗe wede toogadi baata a urzi zaapu k'addi a Isa'n y'a oomi puutagi ɗanjal.

³ Wede y'ombo sulɗi pay geŋ y'a ki ti y' t'idɗa ye wede aadumu sey me, wo wede yi k'aadumu sey ye geŋ, yi ki ɗekke booro ye ekki wede ombo

suldi pay me, kono yode tonj Raa yi y' ziidfa bey sire kay.

⁴ Kee wee wee ki dekkiyo booro ekki wede naabo ki wede doolo me? Y'aa seedu zakidi koo, y'aa ki seedu ye koo, genj a wolle galmeegi. Wo yonj y'a-seedfa zakidi, kono Galmeega i-d'ede toogo ki noogiyadi.

⁵ Wede sonj y'elkiyo onniytagi ongo an jiiire eebanj*, wo ki wede sonj y'elkiyo kane onniytagi pay minj kanj soo. I dehu wede tuuku tonj y'a oyye adda k'addi munda wede y'elkiyo genj beehiye.

⁶ Wede y'elkiyo onniytagi ongo an jiiire eebanj genj, y'isiyo injkino kono yi eliyo suma a Galmeega. Wede y'ombo suldi pay genj, y'isiyo injkino kono yi eliyo suma a Galmeega, kono yi rootiyo koduwo a Raa kono k'ombo gette. Wede yi k'ombo suldi ongo ye genj, y'isiyo injkino kono yi eliyo suma a Galmeega, kono yode tonj yi rootiyo koduwo a Raa kono k'ombo gette.

⁷ Injkinu manj ti diinayinj wenda soo tonj umbo y'a lekke ti siidi me, wo wenda soo tonj umbo y'a t'inda ti siidi me.

⁸ Aame kine in lekkiyo zeere manj, in lekkiyo t'urzi Galmeega, wo aame in unto manj, in unto t'urzi Galmeega. Injkinu manj ise in lekkiyo zeere, ise in ti t'inda tonj, kine ki Galmeega.

⁹ Derec, Almasi y'a inda wo y'a bilde ti diine donj unto, kono y'a t'ise Galmeeki donj unto wo

* **14:5 14.5 Onniytagi ongo an jiiire eebanj:** I-kaza duwo ongo an i wolliyu onniytagi ongo an jiiire eebanj, aakede onniytagi tarnaape Yawudiyagi. Wo di kine tonj onniytagi ki oholo wo onniytagi k'aagulu tere genj, duwo ongo an wolliyu aa an jiiire eebanj.

ki dɔŋ zeere.

¹⁰ Wo dɛ kee ki moo me ki dɛkkiyo booro ekki leemadá me? Wo ki moo me kee ki ti y'odɛ leemadá me? Ki kotto kine pay miŋ in etta k'ume booro Raa y'a dɛkkekey booro a eediŋ.

¹¹ Ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Nuŋ Galmeega Raa zeere n'a-ti nâame ti tuddó: kane dɛwo pay an dikka a dɛaanadó wo kane pay an t'imma nuŋ Raa†.»

¹² Inŋkino maŋ wede tuuku toŋ ti diinayiŋ y'a t'idey taaya a dɛana Raa a suldi dɔŋ pay y'ize.

Leemadá ki ti y' t'ele adda k'oldiiko ye

¹³ Inŋkino maŋ in oolo ki dɛkkiyo booro ti tuddiŋ me. Wo dɛ ki too maŋ kun ti wollo munda wede kun isiyo geŋ, i-t'isa mukkolo morkiye a leema yi t'ooora adda k'oldiiko ye.

¹⁴ Derec, nuŋ Galmeega Isa y'o ti gize ni suune adda k'addó, munda wede ganigi ti siidi a dɛana Raa umbo, wo aame wede y'elkiyo munda eŋ a dɛana Raa ganigi maŋ, geŋ miŋ munda geŋ a yode i-t'ize ganigi a dɛana Raa me.

¹⁵ Aame t'urzi munda wede kee k'ombo geŋ i-t'isa ulsu a leemadá maŋ, geŋ i-kaza ki ki sooru a urzi geyyiso ye. Kono k'ombo dɛaŋŋal geŋ, i ki dehu leemadá wede Almasi y'inda kono yode'ŋ k'a ki y' dagge ye.

¹⁶ Munda wede kun elkiyo a kune beehiye geŋ, a dɔŋ oŋgoŋ an ki-t'ise urzi an ki di roote munda geŋ ulsu ye.

† 14:11 14.11 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 45.23.

17 Derec, lekkiyadiŋ ere a Moziko Raa, tod'te a urzi k'ombito ti sobito ye, wo de tod'te lekkiyo ere ki diine, ti toose wo ti un̄suwo, kane geŋ sulđi đoŋ Unde Kamileŋ t'in ele.

18 Wede i naabiya k'Almasi in̄kino geŋ, Raa ulbí un̄se ti yode me wo đuwu toŋ an yi wolliiyo yoŋ beehiye.

19 In̄kino maŋ in deho munda wede in t'ela toose ti đuwu pay, wo in di t'ihira kaŋ soo a urzi zaapu k'addiŋ a Isa.

20 Kono k'om̄bo đan̄ŋal geŋ, naabo Raa ki ti latte ye. Derec, om̄bo tuuku toŋ tod'te kamileŋ a đaana Raa me, wo de aame t'urzi munda wede kee k'om̄bo geŋ đoŋ oŋgoŋ an t'etta adda k'oldfiko maŋ, beehiye ye, k'oolo.

21 Beehiye'ŋ, sulđi đoŋ pay i t'eliyo leema adda k'oldfiko geŋ kun oolo, ise aadumu sey, ise sobo toote‡, ise munda tuuku toŋ maŋ.

22 Munda wede k'elkiyo a kee beehiye a urzi zaapu k'addá a Isa geŋ, ki y' booho adda k'addá i y' suune kee ti Raa. Un̄suwo a wede addi i ki đekkiyo booro ye a munda wede y'ilke beehiye geŋ me.

23 Wo de wede y'om̄bo wo i-d'ede niiku adda k'addi maŋ, yoŋ geŋ booro Raa ti y' ziiđa, kono munda wede y'isiyo geŋ a ki t'iide ye a munda wede y'elkiyo beehiye a đaana Raa me. Wo derec, sulđi đoŋ pay in isiyo wo a ki t'ettiyo ye a munda wede in elkiyo beehiye a đaana Raa geŋ,

‡ 14:21 14.21 **Toote:** Toote wede adda mattup ette, yoŋ toote wede an isiyo in̄ŋi biŋ, a siidadaŋ ti kaaga geŋ, đuwu pay an sobo wo aame a leema i t'ise mikkolo morkiye maŋ, ulu ki sibe ye.

oldfiko.

15

Sarkiya zemba d'of toogadan baata

¹ Kine d'of i-dirse a urzi zaapu k'adde a Isa geɗ, i dehu in di'n sarke zemba d'of toogadan baata a urzi zaapu k'adde geɗ me. Kine in gi di dehe munda wede ulbi in d'ise unse danɗal ye.

² I dehu wede tuuku toɗ ti diinayin yi deho isiyo ki munda wede bakadi ulbi i-d'ise unse ki beehiyko yode, kono y'a t'ihira a urzi k'eliyo k'adde a Isa.

³ Derec, Almasi geɗ yi ki dihe munda wede ulbi i-d'ise unse a yode danɗal ye. Wo de geɗ, aa ono d'of an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kaldita ere duwo an gildite kee Raa gette o-t'iire eedó*.»

⁴ Derec, munda wede an riine pay ti kaaga adda mattup ki Raa geɗ, an yi riine kono in di'n dooye. In kino maɗ t'urzi k'ono eɗ in d'ooniyo kooke wo in di seeda zakidi, kono in di zaapu elkisadin a Raa.

⁵ Nuɗ ni tondiyo Raa wede in d'eliyo kooke wo toogo in di seeda zakidi geɗ, y'un ti'n iso d'of onamguɗ i-t'ette kaɗ soo. Geɗ munda wede Isa Almasi yi dehu.

⁶ In kino geɗ kune pay t'adde soo wo aa ti golla wede soo, kun di t'imme Raa Meeki Galmeegin Isa Almasi.

Rabila Majjaanawa a duwo pay

* 15:3 15.3 Kun wollo adda mattup ki Soom 69.10.

⁷ Injino maŋ, zamba'ŋ kun'ni soodo bey sire, aakede Almasi y'unni ziida. Kun iso injino kono a t'ele tamma a Raa.

⁸ Geŋ n'un di rooto ki kotto, Raa yoŋ yi seedfu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa me. Kono kamo Almasi geŋ y'iido'ŋ y'a t'ize wede naabo ki Yawudiyagi, kono y'a-ti d'ange suldi doŋ Raa yi ruute ti kaaga y'aasa a mongidagan.

⁹ Wo soŋ doŋ Yawudiyagi ye toŋ, an di t'imme Raa kono y'an ize adde koduwo, geŋ aa ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono kamo nuŋ n'a ki t'imma adda diine doŋ Yawudiyagi ye, wo n'a ôora ti sundá a di t'ela suma†.»

¹⁰ Wo soŋ an di ruute sey, an'de: «Kune doŋ Yawudiyagi ye kun iso unsuwo ti kane doŋ ki Raa‡.»

¹¹ Wo soŋ an'de: «Kune doŋ pay Yawudiyagi ye kun amma Galmeega Raa, kune ita duwo pay kun y'amma§.»

¹² Nebi Ezayi toŋ y'a ruute, y'ede: «I d'adfa wede t'ita k'inŋi Zeese*, yoŋ y'iido y'a dokka kane doŋ Yawudiyagi ye, wo kane geŋ an di zaapa elkisadan a yode†.»

¹³ Nuŋ ni tondiyo Raa wede eliyo toogo kun di zaapu elkisagan a yode geŋ, y'un ti'n ôono ti unsuwo wo ti toose a urzi zaapu k'addugun a Isa.

† **15:9 15.9** Kun wollo adda mattup ki Soom 18.50. ‡ **15:10 15.10** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.43. § **15:11 15.11** Kun wollo adda mattup ki Soom 117.1. * **15:12 15.12 Zeese:** Geŋ yoŋ meeki mozigo Dawut, wo Almasi Raa yi biire geŋ y'udfo ti biza bumfu Dawut. † **15:12 15.12** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 11.10.

Injino maŋ kun zaapo elkisagun daayum a yode t'urzi toogo k'Unde Kamilen.

Pool yi rootiyo a urzi naabadi

¹⁴ Zemba ki nun, ni suune adda k'addó kune batum kun dehu daayum kun d'ise munda wede beehiye. Suldi don i dehu kun di'n suune gen, kun'ni suune pay, wo kun aane wede tuuku ton bakadi y'a-ti y' zaape urzi urzi.

¹⁵ Ki too maŋ ki suldi don ongon adda mattup ette, n'un irba daa k'orgiso, kono un ki dandé ye a munda wede an unni duuye me. Ni riine injino kono Raa y'o ele beekadi,

¹⁶ n'a t'ize wede naabo k'Isa Almasi ki kane don Yawudiyagi ye. N'a iili tuddó pay a naabo ki kazita Rabila Majjaanawa ki Raa, kono kane don Yawudiyagi ye an t'ise aakede sefeke ere Raa ulbi i-d'ise unse, ooyiso kese a yode t'urzi k'Unde Kamilen.

¹⁷ Injino maŋ, a lekkiyadó ere kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi gette, nun ulbó unse a naabo ere n'isiyo ki Raa te.

¹⁸ Ise o d'ede ono ki rootiyo ton ni k'aane ni ki roote ye, wo aame ni roote maŋ, n'a roote a munda wede Almasi y'ize t'urzi nuuno danjal, kono n'a ti'n waako kane don Yawudiyagi ye an d'olliga ono Raa wo an d'ozire eego. Y'ize injino t'urzi k'ono don ni gizite wo t'urzi suldi don n'ize,

¹⁹ t'urzi toogo suldi k'armika i-kaza Raa toogo, t'urzi suldi don i ceeriyo eego, wo t'urzi toogo k'Unde Kamilen. Gen injino Rabila Majjaanawa

k'Almasi n'a-gizite a omagi pay, iise ti Zeruzalem bini n'a iiney siido k'Iliri.

²⁰ Wo de munda wede ni dihe, n'a kizite Rabila Majjaanawa a omagi don duwo an k'illiga suma k'Almasi ye botto, kono a naabadó ere ki kazita k'ono ette, n'a ki kizite a ume wede wedusu doolo yi gizite ye.

²¹ N'ize injkino a-t'ette a ono don an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «A kane don an an ki ruute munda a tukki yode ye gen, an di y' wolla, wo a kane don i-k'illiga duwo an ki tôwwa taaya a tukki yode ye gen, ita k'ono an di'n suuna‡.»

Pool yi dehu y'etta Room

²² Gen munda wede tan baadan a-n'iigire n'a ette di kune me.

²³ Wo de ankenno, nuñ naabadó n'a ti dinge adda siidiyagi en me. Ìide ozzinagi baadan nuñ mosogo kune, wo n'a dihe n'a ette n'un ti'n wollo,

²⁴ wo n'etta di kune aame n'amba ki siido k'Espan. Nuñ n'elkiyo ni-t'âhiney n'un ti'n wolley, n'a lekkey onniyto miibi ti kune wo mosogo ki kune t'a diigey boolon man, ni t'ooney zaada doo min, n'a ingiley kollo.

²⁵ Wo de ankenno n'ambe ki Zeruzalem a naabo ere ki noogiyo don ki Raa don a ummey.

²⁶ Ni dehu kun di suune zemba don i ziipe addan a Isa a siido Maseduwan ti Akayi gen, an dihe t'unjuwo aggadan an d'ele a kane don ki Raa don an k'ede munda ye a Zeruzalem.

‡ 15:21 15.21 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.15.

²⁷ Naabo ere ki tussiyo gette i dihe kane batum, wo ki kotto geŋ munda wede an an t'ele. Kane Yawudiyagi dɔŋ i ziipe addaŋ a Isa geŋ an di dikkida maaladaŋ ere a urzi k'Unde Raa gette ti kane dɔŋ Yawudiyagi ye kaŋ soo, inŋino maŋ kane dɔŋ Yawudiyagi ye toŋ maaladaŋ an di dokkida ti kane kay.

²⁸ Aame naabo tussiyo a ti dɔŋgey wo soŋko ere an tusse gette n'an eley a beezaŋ maŋ, n'a eŋgiley ki siido k'Espaŋ ni-t'âhiney ti di kune.

²⁹ Wo nuŋ ni suune, aame n'etta di kune geŋ n'etta ti beeko ere pay k'Almasi a eedó.

³⁰ Wo dɛ zemba ki nuŋ, eŋŋo munda wede n'un t'eele kooke me t'urzi Galmeegiŋ Isa Almasi wo t'urzi geyyiso ere Unde Kamileŋ t'in eliyo: Kun dɛyyo ti nuuno kaŋ soo adda tondiyaguŋ ere kun tondiyo Raa kono nuŋ gette.

³¹ Kun tondo Raa kono n'a t'aldey ti bey dɔŋ i ki ziipe addaŋ a Isa ye a siido Ziide, wo soŋ munda wede n'amba a beezó ki noogiyo dɔŋ ki Raa a Zeruzalem geŋ, an di y' seedey bey sire.

³² Inŋino n'a aaney ti uŋsuwo baadaŋ di kune me, aame Raa yi dihey maŋ, n'a-puukey booloŋ ti kune.

³³ Geŋ Raa wede i d'eliyo toose yi koono ti kune pay! Eyye.

16

Toose ki Pool

¹ Nuŋ n'un di rooto a urzi teemadiŋ sundutú Peebe, tod'te diyakones t'a seedu zakidí a naa-batú ere a diine dɔŋ ogiyso ti suma k'Isa a geeger Saŋkire.

² Kun ti soodfo bey sire ti suma Galmeega aakede dɔŋ ki Raa an d'isiyo ti tuddaŋ. Kun ti noogo a munda wede tuuku ti dehu ti bey kune me, kono tod' ti nuuge dɔŋ baadaŋ wo nuŋ batum toŋ ti ni nuuge.

³ Kun an t'iso toose a Pirisil ti Akilas kane dɔŋ ay naabiya kaŋ soo a urzi k'Isa Almasi me.

⁴ Kane an d'iyye an t'umbe puuzadaŋ kono nuŋ n'a utte. Naabadaŋ ere an ize gette i rootiyo koduwo nuuno daŋŋal ye, dɔŋ pay ogiysito ti suma k'Isa kane Yawudiyagi ye toŋ, an rootiyo koduwo kay.

⁵ Kun an t'iso toose pay a dɔŋ ogiyso ti suma k'Isa di Pirisil ti Akilas. Kun i t'iso toose a Epaynat leemadó wede ki geyyiso, yode wede ele addi a Almasi ki poone a siidfo k'Aazi.

⁶ Kun i-t'iso toose a Mariyam tod' ti ziiye baadaŋ a naabo kono kune me.

⁷ Kun an t'iso toose a Andirinus ti Zinias, kane geŋ taasiyagó, wo an ayni zidde daŋgay kaŋ soo ti nuŋ me. Kane geŋ dɔŋ zina k'Almasi dɔŋ an d'ede suma, wo an ziipe addaŋ a Almasi ki poone ti nuuno.

⁸ Kun i-t'iso toose a Ampiliyatus, leemadó wede ki geyyiso a urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo ti Galmeega.

⁹ Kun i-t'iso toose a Irben wede ay naabiya kaŋ soo a urzi k'Almasi, wo soŋ a Stasis leemadó wede ki geyyiso.

¹⁰ Kun i-t'iso toose a Apeles, yode wede dɔŋ pay an wulle yi ziidfa zakidi a naabadi ere a urzi k'Almasi. Kun an t'iso toose a dɔŋ boy ki Aristobul.

11 Kun i-t'iso toose a taasizó Erodiyoy. Kun an t'iso toose a dɔŋ i lekkiyo kettiyo kaŋ soo ti Galmeega adda boy ki Narsis.

12 Kun an t'iso toose a Tiripen ti Tiripoz, kane geŋ erayi dɔŋ i ziiye baadaŋ a naabo Galmeega me. Kun i-t'iso toose a Perizid teema ere ki geyyiso, tode toŋ ti ziiye baadaŋ pay a naabo Galmeega me.

13 Kun i-t'iso toose a Ripis, yode wede Galmeega yi biire, wo a meedí, tod'te a nuŋ aakede meedó kay.

14 Kun an t'iso toose a Asenikirit, Pelegoy, Ermes, Patirobas, Ermas wo soŋ a zemba dɔŋ i ziipe addaŋ a Isa ti kane.

15 Kun an t'iso toose a Pilolog kane ti Zili, Neere ti teemadí Olimpás, wo dɔŋ ki Raa pay dɔŋ ti kane.

16 Kun t'eesitoy tuddugoy, kaŋ bey sire sire aakede zemba. Doy ogiyso ti suma k'Almasi a omagi pay geŋ an un t'ize toose.

Pool yi daŋgu onamí

17 Zemba ki nuŋ, enno munda wede n'un t'eele kooke me: Kun kooná mentikagi ti dɔŋ i dehu áhuntu duwo. Kane geŋ morkolo morkiye a kane dɔŋ i ziipe addaŋ a Isa, wo an di ledfiyo ti dooyiso ere kun uune gette. Kun ti ledfo ti tuddaŋ me,

18 kono kane duwo geŋ an ki naabiya ki Galmeegin Almasi ye, wo de raazaŋ miŋ addaŋ*,

* **16:18 16.18 Raazaŋ miŋ addaŋ:** I-kaza an ombito sulfi dɔŋ oogoro Yawudiyagi ti rootiyo k'omfo ulu, soŋ i-kaza an isiyo sulfi dɔŋ ulpi tudde ti dehu.

kane geŋ an ti'n daggiya doŋ tasse t'ono doŋ unŋe ki bizaŋ wo t'ono doŋ k'ombo bize ekki duwo.

¹⁹ Duwo pay an suune kun ollige ono Galmeega wo kun sooru eego me. Injino maŋ nuŋ ulbó unŋe ti kune me, wo de ni dehu kun t'ise doŋ an d'ede suuniyo k'ono, kono kun d'ise munda wede beehiye, kun aa ki ti y' keyye ye ti munda wede ulsu me.

²⁰ Taŋ booloŋ, Raa wede i d'eliyo toose geŋ, Meeda siitandani y'a ti noŋuma ti dandi zonguŋ. Geŋ beeko ki Galmeegiŋ Isa ti koona eggun!

²¹ Timote wede ay naabiya kaŋ soo toŋ y'un t'ize toose, wo kane taasiyagó Lisiyus, Zason wo Sosipater an un t'ize toose pây.

²² Wo nuŋ Tertiyus i raaniya ono doŋ Pool yi ruute adda mattup ette, n'un t'ize toose ti suma Galmeega wede in ti'n gitte kaŋ soo.

²³ Gayus, wede ni lekkiyo di yode geŋ, y'un t'ize toose. Kane pay doŋ ogiyo ti suma k'Isa a enno eŋ, an ogiyo di yode. Erasta wede yeeriyo korbite ki geeger ette, y'un t'ize toose ti leemadiŋ Karitus pây.

[²⁴ Geŋ beeko ki Galmeegiŋ Isa Almasi ti koona eggun pay! Eyye.]

Tamma a Raa soo danŋal

²⁵ In amma Raa, yoŋ i d'ede toogo y'un di'n isa zakidi a urzi zaapu k'addugun a Isa, geŋ aakede Rabila Majjaanawa ere ni kazita a tukk'Isa Almasi ti rootiyo. Wo t'urzi Rabila Majjaanawa geŋ Raa y'a t'iidiba ita ki munda wede t'ume k'eesiyo duniya i lekkiyo ombide a duwo pay.

²⁶ Wo de ankenno munda wede ombide gen Raa yi t'iidiba itadi kereŋ a ita duwo pay, t'urzi k'ono don nebiyagi an riije ti kaaga adda mattup ki Raa. Raa i lekkiyo ki daayum gen y'a ruute munda wede ay d'ise'η, ay an ti'n zaape duwo a urzi an zaape addan a Isa, an d'olliga onami wo an d'ozire eego.

²⁷ Gen tamma t'a koone a Raa, yode danjal i-d'ede suuniyo k'ono! In y'amma t'urzi k'Isa Almasi ki daayum! Eyye.

**Mattup ki Taasuwa ere Aware
Mukulu: Mattup ki Taasuwa ere Aware (New
Testament)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Guerguiko (Mukulu)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

523c1c0a-f8ac-5d2f-aebe-7063b0de6b23